

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 528.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inseratov:Enostolpna petineta vrsta mali oglasi po Din 1⁵⁰ in Din 2⁵⁰, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2⁵⁰, veliki po Din 3⁵⁰ in 4⁵⁰, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6⁵⁰.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovini.

Vlada sporazuma.

Vlada g. Davidoviča je tekom komaj dveh mesecev storila za razčiščenje našega političnega življenja in za rešitev najbolj perečih državnih problemov toliko, kakor doslej nobena vlada pred njo. Odločnost in sigurnost, s katero se vlada svojemu cilju približuje, je združena s toliko previdnostjo, da vzbuja in utrjuje zaupanje na vseh straneh, ker priča tako o jasnosti njenega končnega smotra kakor o doslednosti in dalekovidnosti. Tam, kjer bi druga vlada zadelala na nepremostljiva nasprotja najde sedanja pot do nepriznanih možnosti rešitve, ker je vsaka stran prepričana o njeni dobri volji in čistih namelih ter resnični ljubezni do celokupne države.

Prvo, kar se mora tej vladi šteti v zaslugu, je, da je Pribičevića in njegovo samostalno »demokratsko« stranko za vedno izločila iz političnega življenja Jugoslavije. Ta izločitev je tako radikalna, da niti v pribičevićevskem tisku, ki rapidno hira, ni opaziti niti sledu več kakšnega upanja na zopetno vzpostavitev. Vlada, oziroma njene stranke, so dosegle to s tem, da se jim je posrečilo raztrgati lažnivo kopreno »jugoslovanskega patriotizma«, ki so si jo nadeli prečanski »demokraci«, da se Srbom predstavijo kot edini »državotvorni« elementi v naši državi, kakor so to prakticirali v bivši monarhiji nemški in mažarski liberalci, njihovi učitelji. Kakor hitro se je razkrilo, kakšni samopašni nameni vežejo to družbo na državo in kako so »integralno« jugoslovanstvo hlinili zgolj za to, da se morejo s Pašićevimi radikali udeleževati na grabljenju državnega imetja, je bilo konec njihove slave. Sami so bistveno pripomogli k svoji politični smrti s tem, da so hoteli v zadnjem trenutku obdržati oblast s silo tudi proti volji onega ustavnega faktorja v državi, ki se je proti sili odločil za sporazum, in s tem pokazali, da jim je več zase nego za mirni razvoj države. S tem so bili ti ostanki pred- in medvojne miselnosti iz bivšega strankarskega življenja v Avstro-Ogrski, utelešeni v njeni birokraciji, ki še ni nadomeščena z novo, odpravljeni za vedno, in bodočnost Jugoslavije se bo hvalabogu snovala brez njih.

Drugo veliko delo, ki se ga je vlada pogumno lotila, je boj zoper korupcijo, ki ima tudi pozitivno stran, to je, ustvarjanje pogojev, pod katerimi se bo vzgojilo novo pokolenje uradništva v duhu demokratične ere v Evropi, nepodkupljivosti in neomajljivega poštenja ter spoštovanja zakona. To prizadevanje vlade, ki odgovarja najbolj nujnim in živo občutenim potrebam ljudstva, za katero dobro uprava pomeni vse, zadeva predvsem v živo oni del radikalne stranke, ki nima z idealnimi smernicami njenega prvotnega dela med srbskim narodom ničesar opraviti, marveč pomeni samo skupino družabnih zajedavcev, špekulantov in lizunov, ki so se naslonili na Pašića, da pod senco njegovega renomeja neovirano izkoriščajo svoj delež na oblasti in obogatijo hlineč največjo skrb za državno »edinstvo« in »moč«. Tudi v tem oziru je nova vlada storila vse, da te elemente docela razgali, in odmev, ki ga je našla za to med ljudstvom, je tudi jamstvo, da se ta pokvarjena družba ne bo nikoli več dokopala do kakšnega vpliva v našem javnem življenju.

Vse te že danes uspeha gotove naloge vlade g. Davidoviča pa so le predpogoj za njen glavni cilj, za trajni sporazum med tremi jugoslovanskimi narodi v državi. Radikalno-demokratska koalicija je venomer ponavljala, da je med tremi narodi sporazum absolutno nemogoč, ker da se nihče drug drugemu ne bo hotel podrediti; zato da je mogoče samo vladstvo enega, to je Srbov pod firmo enotnega »jugoslovanskega« naroda. To slamo opleta še danes nekdo v »Slovenskem narodu«. Mi pa trdimo, da je sporazum mogoč med narodi, ako je v njih dovolj demokratičnega duha, smisla za skupne interese, odjenljivosti in moralne solidarnosti; in če so se sporazumeli v tem duhu najrazličnejši, plemensko popolnoma drugorodni narodi v imenu golič gospodarskih interesov, se bodo tudi Jugoslovani, ki jih veže medseboj veliko več. Sporazum se zdi nemogoč samo temu, ki ga noče.

Sedanja vlada ta sporazum odločno hoče in vanj trdno veruje. Kjer je odločna in dobra volja, tam se najde tudi pot. In vse kaže, da se ta pot res najde, ker vsi demokratični elementi naše države, ki se naslanjajo na ljudstvo in ne na klike, to pot iskreno iščejo, ne da bi hoteli drugega nadmodrovati ali prevarati, kakor je to delala Pašićeva klika, koje politika je sploh obstojala samo v varanju. Pri delu

na sporazumu bodo stranke, ki danes vodijo državo, dokazale, da so res le one resnično državotvorne, in to delo bo kronano z uspehom, ker odgovarja največji in najnujnejši potrebi ne samo vsega ljudstva v Jugoslaviji, ampak izobraženega sveta sploh, ki v Jugoslaviji po pravici vidi stember reda, miru in napredka na jugovzhodu Evrope.

se je zvečer položaj popolnoma in končno veljavno ustalil in da je vprašanje vstopa HRSS v vlado le še vprašanje nekaj dni in da se res položaj giblje za naglimi koraki naprej v smeri končnoveljavnega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci.

NASTAS PETROVIĆ POTUJE V BELJE.

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Minister za notranje zadeve Nastas Petrović odpotuje jutri ob 12. uri iz Zagreba v Belje, da poroča kralju. Iz Belje se vrne v Belgrad.

Draginjske doklade upokojenecv.

Belgrad, 23. septembra. (Izv.) Vlada je predložila finančnemu odboru naredbo o draginjskih dokladah za upokojenecv. Po tej naredbi bodo upokojenecv in upokojenke meščanskega in vojnega reda, kakor tudi iz državnih in privatnih ustanov, ki so bili upokojeni, predno je stopil v veljavo nov uradniški zakon, dobivali draginjske doklade z ozirom na veličino pokojnine. Ako imajo upokojenecv 20 službenih let in do 2999 dinarjev letne pokojnine, bodo dobivali oni v I. draginjskem razredu mesečno po 900 dinarjev, v II. drag. razredu 800 Din, v III. draginjskem razredu 700 Din. Oni, ki imajo od 3000 do 4999 dinarjev letne pokojnine bodo dobivali v I. razr. 1000 dinarjev, v II. razredu 900 Din, v III. r. 800 dinarjev; z letno pokojnino 5000—6999 dinarjev bodo dobivali v I. razredu 1200 Din, v II. 1000 dinarjev in v III. r. 900 dinarjev; z letno pokojnino od 7000 dinarjev naprej bodo dobivali: v I. raz. 1400 Din, v II. raz. 1200 dinarjev, v III. razredu 1000 Din. Ako imajo upokojenecv več kakor 20 službenih let in letno pokojnino 2999 dinarjev bodo dobivali v I. razredu 1200 Din, v II. razredu 900 Din; z letno pokojnino 3000—4999 dinarjev dobijo mesečnih draginjskih doklad v I. draginjskem razredu 1400 Din, v II. drag. razr. 1200 Din, v III. drag. razr. 1000 dinarjev; z letno pokojnino 5000—6999 dinarjev dobijo v I. razr. 1600 Din, v II. drag. razr. 1400 Din, v III. drag. razr. 1200 Din. Z letno pokojnino od 7000 dinarjev naprej dobijo v I. drag. razredu 1800 dinarjev, v II. drag. razr. 1600 Din, v III. drag. razr. 1400 Din. Upokojenecv zvaniki brez oziroma na veličino penzije dobijo z 20. službenimi leti v I. razredu 500 dinarjev, v II. razredu 450 dinarjev, v III. razredu 400 dinarjev. Upokojenecv, ki imajo polno število službenih let, dobijo poleg položajne plače, kakor so bili upokojeni, tudi mesečne doklade in sicer pri letni pokojnini v znesku 2999 dinarjev v I. razredu 1500 dinarjev, v II. razredu 1300 dinarjev, v III. razredu 1100 dinarjev; pri letni pokojnini v znesku 3000—4999 dinarjev dobijo v I. drag. razredu 1700 Din, v II. drag. razr. 1400 dinarjev, v III. drag. razr. 1200 Din; pri letni pokojnini od 5000—7999 dinarjev dobijo v I. razr. 2000 Din, v II. 1600, v III. 1300, pri letni pokojnini od 8000—8999 dinarjev v I. razredu 2100 dinarjev, v II. razredu 1800 Din, v III. 1500 dinarjev in pri letni pokojnini od 9000 dinarjev naprej v I. razredu 2200 dinarjev, v II. 1900 dinarjev, v III. 1600 dinarjev. Upokojenecv zvaniki in njim podobni dobijo brez oziroma na višino pokojnine s polnimi službenimi leti mesečne doklade: I. razr. 750 dinarjev, II. 700 dinarjev, III. 650 dinarjev.

Uredba določa dalje, da tudi oficirji, polni invalidi, kakor tudi državni uradniki, ki služijo kot rezervni oficirji, dobijo take doklade na položajno plačo, kakor so bili upokojeni. Vse osebe imajo po tem zakonu pravico do rodbinskih doklad; za legitimno ženo 150 Din in za vsakega zakonskega ali pozakonjenega otroka 150 Din. Na koncu so v uredbi naštet vsi slučajji, v katerih se sme prejemati uredba. V glavnem so ti slučajji isti kakor v uradniškem zakonu: Za ženo, ki je aktivni državni uslužbenec ozir. ima dovolj zasebnih dohodkov, mož ne dobiva draginjskih doklad.

O tej vladni uredbi je finančni odbor razpravljala na današnji seji.

Navzočih je bilo 26 narodnih poslancev in minister za finance. V načelni debati je govoril Vlado Kocić (radikal) in

Nobenih težkoč za vstop HRSS v vlado.

IZJAVA NOTRANJEGA MINISTRA PETROVIĆA. — NOBENIH NEPREMOSTLJIVIH ZAPREK SPORAZUMU. — KO SE KRALJ VRNE V BELGRAD, BODO NOVI MINISTRI ZAPRISEŽENI. — POLOŽAJ POPOLNOMA RAZČISTEN.

Zagreb, 23. sept. (Izv.) Danes dopoldne se je z brzovlakom iz Belgrada pripeljal v Zagreb minister za notranje zadeve g. Nastas Petrović in se nastanil v banski palači. Dopoldne si je g. minister ogledal recorne urade in sprejel načelnike posameznih oddelkov ter namestnika pokrajinskega namestnika dr. Gojkovića. Ob 12. je minister Petrović obiskal policijsko vojašnico in izrekel o organizaciji vojašnice svoje zadovoljstvo.

Popoldne od 3.—4. je imel minister sestanek s predsednikom Hrvatske Zajemne dr. Lorkovićem v njegovi hiši, od 4.—7. pa istotam sestanek s Stepanom Radićem. Temu sestanku je prisostvoval tudi dr. Lorković. Vaš dopisnik je ob 7. uri v banskem dvoru obiskal ministra Petrovića, ki ga je sprejel in mu dal nekaj značilnih informacij o svojem bivanju v Zagrebu.

Na vprašanje: »Kako ste zadovoljni z današnjim sestankom z Radićem?« je minister odgovoril:

»Jaz sem bil popolnoma prepričan prej kakor tudi sedaj po dolgem razgovoru z Radićem, da smo složni in da ne bo trajalo dolgo časa, ko bo ljudstvo videlo popolno slovo med svojimi predstavniki. S svojimi iskrenimi izjavami in vedenjem me je g. Radić popolnoma prepričal, da brezmejno ljubi Srbe, Hrvate in Slovence, ljubi veliko zgradbo, današnjo našo domovino, in da bo s svoje strani storil vse, da čimprej prenehajo vse difference med nami v naši državi. Med nami ni danes nobenih zaprek, ki se ne bi dale lahko premestiti.«

»Ali obstojajo kake težkoče za vstop predstavnikov HRSS v vlado?«

»Nobenih težav ni. Moja pot v Belje je imela namen, da obvestim kralja o položaju v državi in da mu predložim v podpis nekaj ukazov. Z istim namenom je prišel v Belje tudi predsednik vlade, g. Davidović. Ko se kralj vrne v Belgrad, bo vprašanje vstopa HRSS v vlado končnoveljavno rešeno, ker je potrebna navzočnost kralja v Belgradu radi zaprisege ministrov.«

»Kako je, g. minister, z vprašanjem zaključitve definitivnega sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci?«

»Mi bomo skupno sodelovali v parlamentu. Mi bomo vsa vprašanja skupaj polagoma in stopnjama reševali.«

»Ali bodo volitve kmalu?«

»Za volitve ni nobene potrebe. Volitve bodo, kadar bo za to parlamentarna potreba. Sedaj te potrebe ni, dokler obstoji močna parlamentarna večina, ki podpira politiko, katero vodi vlada.«

»Da-li je vaše bivanje v Zagrebu popolnoma razčistilo položaj?«

»Mislim in upam, da je popolnoma razčistilo.«

Končno je minister izjavil, da bo še jutri ostal v Zagrebu in pregledal še nekatere naprave. Ako dobi gotova poročila iz Belgrada, bo potoval naravnost v Belje, sicer se pa odpelje v Belgrad.

Zagreb, 23. sept. (Izv.) Nocoj ob 9. uri se vrši v Radićevem stanovanju sestanek med predstavniki HRSS in ministrom Petrovićem. Temu sestanku prisostvujejo poleg Petrovića in Radića dr. Krnjević, dr. Maček, inž. Košutić in Predavec.

RADIĆ O VSTOPU HRSS V VLADO.

Zagreb, 23. sept. (Izv.) V jutrišnjem »Slobodnem Domu« bo izšla notica, ki jo je napisal Radić o vstopu HRSS v vlado. V tej notici se registrirajo vse vesti, ki jih je razširilo časopisje potem vstopa HRSS v

vlado in vse zapreke, ki branijo, da vstopi vlado. Radić piše dalje: Hrvatsko narod. zastopstvo kot najmočnejši del parlamentarne večine smatra za svojo pravico in dolžnost, da bo vlada v resnici sposobna, da čimbolj popravi upravo, da ministrske in druge lopove izroči sodišču in da s poštenostjo in zakonitostjo pripravi teren za iskren in pošten sporazum. Po sklepu plenuma HRSS, da gremo v vlado, vpijejo radikali in batinaši, da pomenja vstop HRSS v vlado začetek propada monarhije in cele Jugoslavije ter začetek pravega uničenja Srbije in srbskega naroda. To so neumnost in podlosti. Vodstvu HRSS ni bilo še nič sporočeno, da obstoje kake zapreke za vstop kmečkih republikanskih zastopnikov v Davidovićevo vlado. Ako se vodstvu sporoči, da obstoje take zapreke, se bo takoj potrudilo, da jih odstrani, če to zavisi od njega. Povdarjamo pa, da HRSS ne želi in ne potrebuje ministrskih stolčkov, posebnosti če bi se s tem vlada oslabilala mesto okrepila. HRSS bo še nadalje z vso močjo podpirala današnjo parlamentarno vlado, bo pa tudi napela vse svoje parlamentarne in izvenparlamentarne sile, da se ne povrne zopet pokvarjena in nasilna vlada radikalne manjšine. HRSS dobro ve, da sedanja parlamentarna vlada zavisi od drugega ustavnega faktorja, in če bi bilo potrebno za to, da bi se vlada pri tem drugim ustavnem faktorju okrepila na ta način, da kmečki republikanci ne vstopijo v vlado, bi bilo tem bolje za HRSS in ves hrvatski narod.

ODMEV V BELGRADU.

Belgrad, 23. septembra. (Izv.) Današnji dan je potekel v odmevanju poročil iz Zagreba povodom N. Petrovićevega obiska. Vladni krogi so prejeli zvečer okoli 7. ure poročila iz Zagreba o popolnem uspehu in doseženem sporazumu med Petrovićem, Radićem in predstavniki HRSS. Ta vest se v merodajnih političnih krogih označuje kot najbolj zadovoljiva za položaj vlade. Smatra se, da je položaj vlade popolnoma uvrščen in da je za dolgo časa ne bo mogla zrušiti nobena sila. Vprašanje sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci je usmerjeno h končnoveljavnemu pravičnemu in iskrenemu sporazumu. Nekateri radikali so šele zvečer po 9. uri zvedeli za potek zagrebških razgovorov. Pri njih je ta vest izzvala pravo konsternacijo. Posamezni radikali so zvečer javno obsojali politiko Pašića in izjavljali, da se politika današnje vlade približuje svojememu triumfu in da se bo spor med Srbi, Hrvati in Slovenci rešil brez radikalov. Dolžili so Pašića in so Jovanoviću očitali, da je premalo energičen in pogumen. Nekateri od njih so izjavljali, da je edino Nastas Petrović imel pogum, da je napravil prelom s stranko, ker je jasno videl položaj in da je on edini pričel z delom za sporazum. Jovanovića pozivljajo, da naj ohrani edinstvo stranke, ker sicer pride radikalna stranka v nevarnost, da izgubi vse šanse in pri prihodnjih volitvah dobi samo 30 mandatov, ostanek srbskih mandatov bi si pa razdelili demokrati in zemljoradniki. Razen tega bi se njen položaj poslabšal tudi takrat, kadar bodo posamezni prvaki radikalne stranke zaprti radi zlorabe državne imovine. Mnogi radikali so po večernih vesteh iz Zagreba javno dejali, da je sedaj prišel trenutek, ko je treba postopati z vso obzirnostjo. In ker nima Jovanović dovolj poguma, da bi nastopal odkrito, bi bilo potrebno, da nekateri radikali izstopijo iz kluba in se pridružijo Petroviću. Iz vsega tega se vohče vidi samo en namen, da radikali rešijo svojo stranko. Politični krogi smatrajo, da

dejal, da je ta uredba delo prejšnje vlade in da je bivši minister za finance dr. Stojadinović dobil ta kredit s tem, da je postavil v proračun 50 milijonov za povišanje draginskih doklad za vpokojence. Da ni prišlo do spremembe režima, bi bile sprejete nove doklade z veljavo od 1. aprila. Iz nove uredbe se ne vidi, kolik je njen finančni efekt. Temu je kriva naglica, s katero se dela. Predlogu ugovarja, ker ne veljajo doklade od 1. aprila, nego od 1. septembra. Izjavlja, da bodo radikalni glasovali za, ker smatra to uredbo za delo prejšnje vlade.

Minister za finance dr. Spaho se v svojem govoru ni oziral na politične opombe. Pravi, da je vlada vzajemna v tem, da se krivice popravijo in da se vprašanje upokojencev pravilno reši. Obširno obravnava posamezna mesta v načrtu.

Poslanec dr. Jovan Radonjić (radikal) pravi, da je ta načrt boljši kakor oni, ki ga je izdelal bivši minister za finance Stojadinović, ki pa je odobril tudi doklade za duhovščino in vprašuje, zakaj te draginske doklade niso bile predložene finančnemu odboru v proučevanje. Minister za finance dr. Spaho odgovarja, da so dela o izplačevanju draginskih doklad v teku. Moral se je o tem sporazumeti z ministrom za vere. Dr. Kraft (nemški klub) pozdravlja ta predlog z navdušenjem in izjavlja svojo zadovoljstvo, da se kronska pokojnina izenači z dinarsko. Demokrat Voja Veljković pravi, da se samo po sebi razume, da se mora finančni učinek tega načrta gibal v mejah proračunske možnosti. Nedeljković Milan (radikal) naglašava ostro, s katero se obravnava to vprašanje. Treba bi bilo po njegovem mišljenju glasovati za vsako stvar, ki je dobra, tudi za to. Boža Maksimović (radikal) zahteva, da se finančnemu odboru predloži finančni učinek tega načrta.

S tem je bila načelna debata končana in načrt je bil soglasno v načelu sprejet. V posebni debati je bil prvi člen sprejet brez razprave. Pri členu 2. se je razvila daljša debata. Ta člen govori o razdelitvi mest v razne razrede. Po načrtu bi bila v prvem razredu razen Belgrada, Zemuna in Sušaka, mesta Zagreb, Sarajevo, Ljubljana in Split ter Skoplje. Samostojni demokrat Svetislav Popović trdi, da se s tem, da se Sarajevo, Ljubljana, Split, Skoplje in Zagreb postavljajo v prvi razred, zasleduje namen, da se s tem hotelo naglasiti, da so pokrajinska mesta politična središča. Radikal Jovan Radonjić smatra, da je treba voditi račune v posameznih mestih. Demokrat dr. Slavko Sečurov pravi, da je treba v obče ertati mesta prvega razreda. Radikal Vlado Kočić zahteva, da se med mesta prvega razreda uvrste vsa središča oblasti. Minister za finance dr. Spaho odgovarja, da ga pri razvrstitvi niso vodili nobeni politični nameni nego zgolj gospodarski.

Pri glasovanju je bilo 13 glasov »za«, 13 »proti«. Radi tega je vladni predlog propadel. Minister za finance je vsled tega pristal na to, da ostane v tem vprašanju dosedanje stanje, s čemer je bil 2. člen sprejet. 3. člen je bil sprejet z manjšimi statističnimi spremembami. Pri 4. členu se je razvila kratka razprava, ki je bila prekinjena in se je razprava o njej odložila, dokler se ne najde boljše besedilo v sporazumu z ministrom za finance in ministrom za vojno.

Seja je bila ob pol 1. popoldne zaključena. Prihodnja se vrši jutri ob 9. dopoldne z nadaljevanjem dnevnega reda.

Belgrad, 23. sept. K sejam finančnega odbora, ki se bodo vršile skoro gotovo cel teden, so pripotovali včeraj 22. t. m. slovenski poslanci — člani finančnega odbora Pušenjak, Škulj in Žebot.

SEJA GOSPODARSKO-FINANČNEGA ODBORA MINISTROV.

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Nocoj od 7. do 9. ure se je vršila seja gospodarsko-finančnega odbora ministrov. Na tej seji se je razpravljalo o likvidaciji Ortliebovega deleža, ki znaša eno četrtino pri firmi Eisler-Ortlieb d. d. Ta likvidacija se bo izvršila na podlagi verjamske mirovne pogodbe, ker je Ortlieb nemški državljani. Druga dvojica članov firme ne spada pod likvidacijo, ker je Eisler čehoslovski državljani, tretji družabnik pa avstrijski. Sekvester je bil že prej ukinjen, ko je bil minister za pravosodje dr. Ninko Perić. Sedaj se dela na likvidaciji Ortliebovega deleža. O tem se je že razpravljalo na sejah gospodarsko-finančnega odbora in sicer o načinu, kako dobiti eno četrtino akcij, ki pripadajo Ortliebu in ki gredo v korist države na račun reparacijskega fonda. Razen tega bo država vstopila v to družbo z akcijskim kapitalom 20 milijonov Din. O tem vprašanju se bo razpravljalo na prihodnji seji.

POSLANCI PRI MINISTRU VESENJAKU.

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Minister za agrarno reformo Vesjenjak je danes sprejel odposlanstvo džemijeta, ki se je zanimalo za nekatera agrarna vprašanja v Južni Srbiji. Pri ministru sta bila nadalje zemljoradniška poslanka Moskovčević in Jovan Popović, ki sta se zani-

mala za agrarno vprašanje v Dalmaciji in za agrarna vprašanja med dobrovoljci. Socialist Divac se je zanimal za posestva dobrovoljcev, ki so sporna radi razmejitve z Romunijo.

PRIHOD KRALJA V BELGRAD PRIHODNI TEDEN.

Belgrad, 22. sept. (Izv.) Kralj in kraljica ostaneta še ta teden v Belju, ker je vreme za lov zelo ugodno. Pričakuje se, da se kraljeva dvojica vrne v Belgrad začetkom prihodnjega tedna.

ZIVINOZDRAVNIŠKI POMOČNIKI.

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Ministrstvo za poljedelstvo je odredilo, da se v vsej državi otvori večje število živinozdravniških šol, na katerih se bodo pripravljali mladeniči za živinozdravniške pomočnike.

»RIJEČ« PRENEHA?

Zagreb, 23. sept. (Izv.) Vaš dopisnik je iz zanesljivega vira zvedel, da stoji glavno glasilo Pribičevićevih demokratov na Hrvatskem »Riječ« pred polomom. Ako se ne posreči v zadnjem hipu dobiti denarja, bo »Riječ« v par dneh prenehala izhajati. »Riječ« dolguje Slavenski banki 2 in pol milijona dinarjev. Ta dolg sedaj banka tirja, ker njeni predstavniki ne soglašajo s pisavo »Riječ«.

POGAJANJA Z AVSTRIJO.

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Na Dunaju so se ponovno začela pogajanja med našo in avstrijsko delegacijo. Pogajanja so se že enkrat vršila, pa so se prekinila za toliko časa, da se je avstrijski minister za zunanje zadeve dr. Grünberger vrnil iz Ženeve, nakar so se včeraj začela prava pogajanja. Trajala bodo kakih šest tednov.

Vtis o amnestiji v Južni Srbiji.

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Ukaz o pomilostitvi političnih kaznjencev v južni Srbiji je napravil najboljši vtis med ljudstvom v južni Srbiji. Sedaj se v ministrstvu za pravosodje dela na to, da se ta ukaz kar najbolje izvrši. Na vprašanje, ali se ta pomilostitev nanaša tudi na makedonske emigrante, je minister za pravosodje odgovoril, da je pomilostitev omejena na ona mesta, ki so označena v ukazu in samo na one osebe, ki prebivajo v teh mestih.

SPORAZUM Z ROMUNJO.

Belgrad, 23. septembra. (Izv.) Romunska vlada je naši vladi predložila sporazum, ki so ga sklenili naši in romunski izvedenci glede obmejnih postaj in glede tranzita. Glede tega sporazuma zahteva romunska vlada nekaj malih popravkov.

RAZMEJITEV PRI ZADRU KONČANA.

Belgrad, 23. septembra. (Izv.) Naša komisija, ki je delala okoli Zadra za razmejitev z Italijo, je končala svoje delo. Te dni pride v Belgrad predsednik naše komisije Milić, da poroča o razmejitvi.

KABELJ MED RABOM IN PAGOM.

Belgrad, 23. septembra. (Izv.) Minister za pošto in brzojav dr. Pera Marković je odobril kredit za polaganje kabljev med otokoma Rab in Pag. Te kablje so Italijani prekinili.

Bolgarski car Boris ubit?

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Danes se je razširila po Belgradu vest iz Sofije, da je bolgarski car Boris ubit od pristašev Aleka Paše in Atanasova. Ta vest se je v Belgradu ves dan vzdrževala, vendar še do večera ni bila potrjena. Iz Sofije ni prispela nobena brzojavka, ki bi javila podrobnosti o tem. Tudi zunanje ministrstvo ni prejelo nobenega uradnega poročila.

Belgrad, 23. sept. (Izv.) Kakor poročamo na drugem mestu, so se danes razširile vesti, da je bolgarski car Boris ubit. Vaš dopisnik se je razgovarjal z ministrom za zunanje zadeve dr. Vojo Marinkovićem, ki je izjavil, da mu o tem ni nič znanega. Zdi se, da so te vesti o uboju carja Borisa izmišljene.

Nemčija pred vstopom v Društvo narodov.

Berlin, 23. sept. (Izv.) Pod predsedstvom predsednika republike se je posvetoval danes ministrski svet o vstopu Nemčije v Društvo narodov. Nemčijo sili cela vrsta vprašanj, da pristopi k Društvu narodov, vendar pa Nemčija ne more vstopiti prej, dokler se ji ne prizna značilno sodočujoče velesile. To priznanje je za Nemčijo glavni pogoj za vstop. Z vprašanjem pristopa k Društvu narodov se je pričela nemška vlada pečati takoj po londonski konferenci. Zaupna poročila iz Ženeve bodo pokazale, ali je čas za vstop Nemčije v Društvo narodov že prišel ali še ne.

Pariz, 23. sept. (Izv.) Herriot se je včeraj dolgo razgovarjal z angleškim veleposlanikom glede vstopa Nemčije v Društvo narodov.

POTRESI.

St. Paul (Minnesota), 23. sept. (Izv.) Potres v Wisconsinu je porušil mnogo hiš. Okoli 60 oseb je mrtvih.

Tokio, 23. sept. (Izv.) Minister za notranje zadeve je izjavil, da je 70% vsled potresa porušeni hiš še popravljenih. Popolna obnova bo končana šele v 10 letih.

Rim, 23. sept. (Izv.) V Genovi so začutili včeraj 5 močnih potresnih sunkov. Prebivalstvo je prestrašeno bežalo na vse strani. Pri neki veselici na korist »Zelenega križa« so poteptali bežeči gostje več oseb.

MOSULSKO VPRAŠANJE.

Ženeva, 23. sept. (Izv.) Pododsek tretje komisije je končal svoje poročilo o mosulskem vprašanju. Anglija zahteva razsodišče, Turčija pa plebiscit.

ŠPANC V MAROKU.

Madrid, 23. sept. (Izv.) Španske čete so vzpostavile zveze med Tetuanom in Tangerjem.

OPROŠČENA GENERALA.

Atene, 23. sept. (Izv.) Generala Zeru-lis in Panajotopulos, ki sta bila obtožena zaradi upora, je vojno sodišče oprostilo.

Politične vesti.

+ Potreben ukrep prosvetnega ministra. Prosvetni minister g. dr. Korošec je razveljavil Pribičevićevo naredbo z dne 25. julija t. l., s katero se je prepovedal profesorjem in učencem vstop v kako drugo telovadno organizacijo razen v jugoslovanskega Sokola. Obenem je izšlo opozorilo, da ni dovoljeno kogarkoli v sokolska društva siliti. To je stvar svobodne volje. To je zares demokratičen ukrep, ki brani svobodo in izključuje nasilstvo.

+ Samostalni demokrati proti uvrstitvi Ljubljane v prvi draginski razred. Dne 23. septembra se je vršila v finančnem odboru razprava o draginskih dokladah za vpokojence. Finančni minister dr. Spaho, oziroma vlada je v členu 2. zakonskega načrta predlagala, da naj se poleg Belgrada, Zemuna in Sušaka tudi Ljubljana, Zagreb, Sarajevo in Skoplje uvrstijo v prvi draginski razred. Vstal pa je Pribičevićev demokrat dr. Svetozar Popović, bivši železniški minister, in izjavil v imenu opozicije, da je proti temu predlogu, češ da vlado vodijo »politični motivi«. Za samostalne demokrate in Pašičeve radikale je torej »politični motiv«, ako naj vpokojenci v prečasnih mestih postanejo deležni draginskih doklad, ki jih uživajo v Belgradu in Zemunu bratje Srbi! To so pravi prijatelji »ujedinjenega naroda! To škandalozno in sovražno stališče Pribičevićevih in Pašičevih opred je imelo tudi žalostno posledico, da je vladni predlog padel, ker je bilo za 13 in proti 13 glasov, vsled česar po poslovniku ne more biti sprejet. Na samostalne demokrate v prvi vrsti je vtisnil pečet sramotnega nastopa proti interesom onih vpokojencev, ki živijo v prestolici Slovenije, katerim so odzrli draginske doklade, kakor jih imajo v Belgradu. S tem je zopet podan en dokaz več, kakšni strupeni sovražniki slovenskega (in tudi hrvatskega) naroda so Pribičevićevi hlapci, ki imajo tudi v Ljubljani svoje kottišče in ki so tudi v svojem uradniškem zakonu dali Belgradu in Zemunu prednost pred uradništvom v slovenskem stolnem mestu, v katerem je danes, kakor znano življenje mnogo dražje kakor v Belgradu. Za uradnike, invalide, vpokojence itd. zna ta družba samo po »Jutru« kričati, kadar pa je bila na oblasti, ga je vedno le oškodovala, oziroma sploh ni nič zanj storila. Da so le bili siti njihovi kolovodje!

+ Bivši poslanec Urek prijatelj Laze Markovića. Bivši poslanec Samostojne Iv. Urek se hvali po gostilnah, da je naznanil dr. Lazi Markoviću v Belgrad, kako govorijo na shodih SLS naši poslanci proti Markoviću. Posebno na piki ima Urek poslanca Krajca in Žebota, o katerih je pisal Markoviću, da sta dne 15. avgusta na shodu v Pišecah ljudstvu opisala, kako je Laza Marković oškodoval za težke milijone državo. Urek se boji, da bi bil Marković obsojen. Zanimiv pojav!

Beleške.

Prazen klopotec. Človek se nehoti spomni na zgodbo o žabi, ki se je napihovala, kadar se oglasi Orjuna. Ta organizacija domišljavih mladičev je z orožjem v roki uganjala nasilstva, kakršnih Slovenija ni še doživela. Umore in nešteto nasilstev ima na svoji vesti, danes se pa še dela, kakor da bi se ji delala v nebo vpijoča krivica, ako so njihovi voditelji v preiskovalnih zaporih. Mi seveda pričakujemo, da zločini Orjune ne bodo samo preiskani, ampak da se bodo materialni in moralni krivci tudi našli in kaznovali. Malo ponižnejša je vendar postala ta pretepaška organizacija, odkar je začutila roko pravice. Zdaj že celo izjavlja, da se uklanja zakonom, prej pa je pred očmi oblasti po svojem zastopniku grozila, da se ne bo ozirala

na noben zakon. Je pa le še toliko drzna, da še vedno grozi v svojem rovtarskem organu, v katerem se hudoje, da je bilo »razvite državne zaslave v Zagorjah prepovedano«. Pretepaška organizacija, ki ima umore na svoji vesti, pa državna zastava! To se nam zdi ravnotako, kakor če totalno pijan človek kruli državno himno in jo onečašča, pa bi ga moral orožnik v uradni pozi in salutirajoč še poslušati! Oblast je storila edino prav, da je izzivalni pohod Orjune prepovedala. Že objava, da Orjunašice ne bodo šle v Zagorje v kroju, pač pa Orjunaši, pove mnogo. Orjuna se je nadejala pač, da bodo orožniki preiskovali Orjunaše v kroju, Orjunašice v »civilu« pa ne. Če bi bilo prišlo do preliivanja krvi v Zagorju, bi si bila Orjuna umivala roke, češ saj so nas preiskali in nismo imeli orožja seboj. Poznamo te tičke!

Dopisi.

Raka. Volitev župana in svetovalcev se je vršila šele v sredo, ker so se nekateri odborniki pritožili na veliko županstvo, da nikakor nočejo v občinskem odboru skupaj sedeti z znanim »agentom« Al. Mlakarjem, ki je bil že čez dvajsetkrat kaznovan zaradi nečestnih dejanj. Pritožbi se je ugodilo. Za župana je bil izvoljen Janez Grm; ravno tako so vsi svetovalci iz vrst Kmetčke zveze (SLS). Novi odbor je precej zavzel stališče zoper odbor gradbene direkcije v Ljubljani, ki je brez sklepov občinskih odborov Raka in Cerklje zaukazala popravilo občinske ceste čez Drenovce v Leskovec, ki teče večinoma po krški občini, Raka pa naj več prispeva kot Krško. Odločno je oporekal zoper zadnji odlok, da naj krška občina kar najame posojilo 200.000 Din, rakša in cerkljanska pa naj kar skleneta naklado. Od kdaj pa sta oba avtonomna odbora odvisna od krškega, zlasti sedanjega, ki je kljub večini Kmetčke zveze šel k purgarjem na posodo po župana Pfeifferja. Ko je župan naznanil, da se je odposlala pritožba v tem smislu na ministrstvo, je odbor sklenil, da se vložijo pritožba tudi na upravno sodišče zaradi kršitve zakona, ako ministrstvo ne ugodí. Zlastno, da mora občinski odbor nastopati zoper kršitev zakona po uradnikih tako važne korporacije, kot je gradbeno ravnateljstvo. Soglasen je bil tudi sklep za dva nova sejma na Raki.

Šmihel pri Novem mestu. Tukajšnji Orli in Orlice so za petletnico ustanovitve organizacije napravili v nedeljo 21. sept. popoldne javno telovadbo. V podružnični vasi Veliki Slatnik je dal posestnik Mavsar na razpolago vrt poleg hiše, kjer je bilo okusno prirejeno telovadišče. Po litanijah je bil obhod skozi vas, nato telovadba domačega odseka Orlov in Orlic v prav lepem številu. Izmed telovadnih točk so zlasti ugajale proste vaje članov »male perice« — gojenke, simbolična vaja s petjem in orodna telovadba. Pred telovadbo je govoril o pomenu Orla za kmetstvo mladino odv. kandidat br. Lavrič iz Novega mesta. Ob sodelovanju godbe iz St. Jerneja in društvenega pevskega zbora se je razvila lepa prosta zabava. Udeležba goslov je bila lahko rečemo, velika. Opaziti je bilo med gledalci tudi več naših starejših kmetških korenin, ki so z veseljem gledali, kaj zna orlovska mladina in so rekli, da je lepo, kar znajo. Zato, šmihelski Orli, pogumno naprej!

Bohinjska Bistrica. V nedeljo 28. t. m. bomo praznovali blagoslovitev in otvoritev novega društvenega doma. Po dopoldanski službi boji bo blagoslovitev opravil pred gospod kanonik Ivan Sušnik, govoril pa bo o krščanski prosveti g. župnik Marčič, naš domačin. Popoldne po krščanskem nauku bomo šli pa vsi mladi in stari k slovesni otvoritvi novega društvenega in prosvetnega ognjišča. Nihče ne sme izostati. Naši fantje »Orlic« in društveniki so se potrudili, da nam bodo v svoji »Akademiji« pokazali toliko lepega, da bo vsakomur žal, če bo zamudil to prelepo priliko. Pozdravni in otvoritveni govor bo govoril ustanovitelj našega orlovskega odseka brat Rozman (Šimnove). Sledile bodo proste vaje, orodne, skupinske in boks-vaje članov, višjega in nižjega naraščaja. Nastopile bodo tudi Orlice-mladenke. Pester spored bo zaključila burka enodejanka »Vse našo«, ki jo tudi igrajo člani orlovskega odseka. S tem pa še ni konec. Najveselejše še pride. Posedli se bomo okoli miz in se prav živalno porazgovorili vsak v svoji družbi o vsem lepem in veselem. Smeha ne bo manjkalo. Zato bo skrbela žaljiva pošta in srečolov. Za srečolov so darovali naši prijatelji že več sto bogatih dobitkov. Zato pridno segajte po srečkah. Sreča bo v nedeljo imela svoj dan. Da bo pa prireditelj še popolnejša, smo preskrbeli, da bo 16 članov jeseniškega salonskega orkestra z umetniško dovršenimi godbenimi točkami spremljalo ves spored in zamašilo še sieherno praznoto. Dvorana in dom bosta praznično ozaljšana. Pridimo in izkažimo svojo naklonenost in svoje veselje!

Štajerske novice.

Š Prihod škola dr. Karlina v Rogaško Slatino. Dne 22. t. m. je prispel v Rogaško Slatino z vozom iz Poljčan naš presvetli vladika dr. Andrej Karlin s svojim premstvom na duhovne vaje. Pred zdraviliškim domom je bil sprejet z nagovori. V Rogaško Slatino je prispelo do sedaj h duhovnim vajam 80 duhovni-

kov, med njimi tudi prof. dr. Ukmar Jakob, ki bo imel govore. Duhovne vaje se zaključijo 26. t. m.

Š Smrtna kosa. V Brežicah ob Savi je umrla dne 22. t. m. po daljši mučni boleznici g. Franci Novak roj. Škrinjar, posestnik in okr. babica; v Rečici v Savinjski dolini je pa isti dan umrl ondotal trgovec in posestnik g. Anton Turnšek. Naj počivata v miru!

Š Blagoslovitev društvenega doma v Konjicah. Naši konjiški somišljeniki so si po vsestranskem prizadevanju zgradili prav ličen Društveni dom. Blagoslovitev se je izvršila na prav svečan način v nedeljo, 21. t. m. Slovesno sv. mašo je imel g. arhidijakon Hraštelj, nakar je blagoslovil Društveni dom in prostore posojilnice. Po blagoslovitvi je g. arhidijakon pozdravil vse goste, predvsem rodbino. Windischgrätzovo, ter se zahvalil vsem, ki so na kakršenkoli način prispevali in sodelovali pri zgradbi doma. Otvoritvenemu zborovanju je predsedoval vrli Matija Napotnik. Govorila sta poslanca dr. Hohnjec in načelnik Orlovski podzveze dr. Basaj. Pri popoldanskem akademiji so konjiški Orli in Orlice izvajali prav strumno svoje vaje. Moški in mešani pevski zbor sta skrbela z ubranim petjem za lepo zabavo.

Š Mariborske vesti. 21. t. m. se je poročil v mariborski stolnici g. sodnik Emil Kramer z gđo. Pavlo Opelko. — Iz državne službe. Pomolnim paznikom v moški kaznilnici v Mariboru so imenovani: Ivan Lešnik, Andrej Curk, Ivan Pihler, Ferdo Stelzer, Anton Šega in Angelo Kolenc. — Avtomobilna nezgoda. V nedeljo, 21. t. m. ob 16. uri se je peljala skupina orjunašev na tovrnem avtomobilu v Lajtersberg. Ko so nameravali pri hiši Aleksandrova cesta 166 pasirati železniški prehod, je odpovedal volant in avto se je zaletel v leseni plot, ki je bil močno poškodovan. — Mala policijska kronika. V trušču volivne nedelje je ukradel ključavničar Ivan Z. v Narodnem domu kolo, last posestnika Alojzija Krežarja. Eno uro pozneje — v trenutku, ko je hotel postaviti kolo v garderobo na gl. kolodvoru — ga je policija že za — sačila. V nedeljo je vladal v mestu najlepši mir in red. Aretirana je bila samo ena oseba. Prepoved motenja alkoholnih pijač ni imela pravega učinka, ker so se Mariborčani prav pridno posluževali okoliških gostilnic. — Prostitutko Nežo G. je poslala policija v Begunje, da se bo odvadila pohajkovanja. — Svetovni šahist dr. Emanuel Lasker je javil mariborskemu klubu, da pride v Maribor v torek, dne 30. t. m. V Mariboru bo predaval o šahovski umetnosti. Š Najdenine iz rimske dobe. Na posestvu g. Blažeka v Orehovi vasi pri Ptuju so našli rimsko grobišče. Najdeni kovani denar, ki se je nahajal v njem, je iz dobe Dioklecijana.

Občinske volitve v Celju.

Izjava. Da ne bo takomenovani »Narodni blok« begal Celjanov z narodnim izdajstvom dr. Ogrizeka in njegovega bloka, izjavlja podpisana Celjska gospodarska stranka oficijelno, da smo ob vstopu v »Celjski socialno gospodarski blok« podali ostalim blokašem nasproti obvezno izjavo:

1. da se vsi blokaši vezemo le v svrhu pariranja krivičnega Žerjavovega volivnega reda ter obstoja blok le do izvršitve volitev;

2. Celjska gospodarska stranka dobi manj mandatov, kakor bi jih pripadlo isti po čistem proporciju na bazi razmerja zadnjih volitev v Narodno skupščino — vsi Žerjavovi prekočisto proporciji mandati pripadejo ostalim t. j. slovenskim blokašem;

3. Celjska gospodarska stranka se še naprej odpoveduje vsaki aspiraciji na mesto župana ali podžupana v korist slovenskim strankam in skupinam, zastopanim v bodočem občinskem svetu;

4. Celjska gospodarska stranka zasleduje a priori gospodarsko udeleževanje, izključivši vsako nacionalno aspiracijo;

5. Celjska gospodarska stranka se pri imenovanju svojih kandidatov ozira na narodne želje ostalih blokašev, osobito v pogledu na preteklost ter splošno jezikovno sposobnost (slovenski jezik) kandidatov podpisane stranke.

Za Celjsko gospodarsko stranko:
Dr. Skoberne.

Resnica. »Lazi Narodni blok« razširja po Celju izmišljotino, da bo centrala SLS v Mariboru ozir. v Ljubljani s posebnim oklicem na pristaše SLS v Celju izdala parolo, da naj se na dan volitev vzdrže glasovanja, ozir. celo, da naj volijo »Nerodni blok«. Po avtentični informaciji iz Maribora lahko izjavljamo, da je to čisto navadna izmišljotina in volivni trik »Nerodnega bloka« ter da ta zadeva niti v Mariboru niti v Ljubljani ni bila nikdar predmet kakkega sklepanja vodstva SLS. To so laži »Nerodnega bloka«, ki gre brez upa zmagati v volitve in hoče še rešiti, kar se rešiti da, s tem da se mu nekaj sanja, kako bi razbil skupino SLS v Celju, da bi pristaši SLS podpirali »Nerodni blok«, ker si brez njih niti sam ne domišlja, da bi zmagal.

Več kolporterjev (kolporterki)

sprejememo pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe pod šifro »TAKOJ« na upravo »Slovenca«.

Dnevne novice.

— Smrt rojaka v tujini. Kakor se nam sporoča, je 11. t. m. v Draždanah pri svoji hčeri umrl po kratki bolezni naš rojak kem. inž. g. Franc Zmerzlikar, rodom iz Logateca in tovarnar v Deutsch Wagram pri Dunaju, v 74. letu svoje dobe. Kot reven dijak se je izšolal do kemika. S trudom je ustanovil svojo tovarno za katranske izdelke, v kateri stroki je bil strokovnjak malo ne svetovnega slovesa. Akoravno je celo svojo možko dobo preživel v tujini, je ostal zvest svojemu narodu, govoril in pisal je povsem pravilno slovensko in se zadnja leta še trudil, da bi ustanovil v Jugoslaviji svoje podjetje in s tem koristil svoji domovini. Žal da mu je nemadna smrt to namero preprečila. Sledil je v smrti svoji 6. septembra 1919 umrli soprogi Ani roj. Piskar iz Krškega, ter zapustil dvoje sinov in dvoje hčera, katerih prva vodita sedaj podjetje. Bodi dragemu rojaku in prijatelju tuja zemlja lahka. N. v m. p.!

— Odhod g. Lompsona. 22. t. m. je odpotoval iz Belgrada sir Lompson, načelnik oddelka za bližnji vzhod v Foreign Office-u. Na kolodvoru se je poslovil od odličnega diplomata pomočnika zunanjega ministra gosp. Vučković.

— Odlični gost v Sarajevu. V Sarajevu je dospel francoski zdravnik g. dr. Cayllon, član pariške zdravniške zbornice, da si ogleda posamezne zdravstvene institucije, zlasti pa bo posvetil svojo pozornost našim uredbam proti prostituciji.

— Dr. Lasker v Belgradu. Svetovni šahist dr. Emanuel Lasker (Berlin) je dospel te dni v Belgrad, kjer je gost tamkajšnjega šahovskega kluba. V hotelu Palace je imel mojster najprej predavanje, nato pa je zmagovalno odigral par partij. Druga dne je odigral v dvorani hotela Palace simultano partijo proti 40 našim najboljšim šahistom. Zvečer so njemu na čast priredili svečani banket.

— Smrtna kosa. Mgr. Karla Cankarja v Sarajevu, brata pokojnega pisatelja Ivana Cankarja, je zadela bridka izguba: Pred par dnevi ga je obiskala njegova sestra gospa Francka Kavčič iz Vrhnike, toda po prihodu je nevarno zbolela in nenadno umrla. 22. t. m. so prepeljali njeno truplo iz kaptolske palače na kolodvor, od koder je bila odpravljena v domovino.

— Smrt odličnega pravika. Te dni je umrl v Zagrebu g. Franjo Emil Smecchia, podpredsednik stola sedmorice, oddelak B. Pokojnik je bil načelnik vrhovne sodne instance za Slovenijo in Dalmacijo, odkar je bila l. 1919 ustanovljena. Rodom je bil iz Dalmacije. Pred preobratom je služboval kot sekcijski načelnik v ministru za pravosodje na Dunaju.

— Avtomobilna nesreča. Bilzu Domžal sta se večeraj popoldne ob štirih ponesrečila hotelir Martinovič in restavrador J. Majdič iz Celja, ko sta se peljala z avtomobilom k pogrebu g. Josipa Schreya v Ljubljano. Odpovedalo je avtomobilno krmilo. V sled sunka so bili iz avtomobila vrženi šofer in oba pasajirja. Sprednji del avtomobila je ves polomljen, šoferju pa se ni ničesar zgodilo. Martinovič in Majdič sta se precej pretresla, resnih zunanjih poškodb pa nima nobeden. Svoči sta se že oba mogla odpeljati z vlakom v Celje.

— Kdor se v mladih letih navadi alkoholnih pijač, navadno postane popolni pijanec. Zato naročite za mladino list, ki vcepja že od mladih nog mladini veselje za trezno življenje. »Mladi junake«, Ljubljana, Poljanski nasip 10.

— Strojna podčastniška šola naše mornarice. V teku meseca novembra bodo sprejeli v strojno podčastniško šolo naše mornarice v Gjenovici (Boka Kotorska) 90 gojencev, ki se bodo uvrstili v IX. razred z 18 mesečno učno dobo. Pogoji so bili razposlani vsem vojaškim oblastem in civilnim uradom, kjer so tudi na vpogled.

— Vojaški manevri. Pretekli teden so se vršili v bližini Kiseljaka (Bosna) manevri med enim delom sarajevske in travniške garnizije. Manevri so dobro izpadli in pokazali, da naša armada popolnoma odgovarja svoji svrhi.

— Spominska plošča J. J. Strossmayerju v Bjelovaru. 13. septembra 1888 so se vršili v Bjelovaru veliki manevri, katerim je prisostvoval sam cesar Franc Jožef. Med mnogimi dostojanstveniki se je takrat pojavil tudi veliki vladika Strossmayer. Ob tej priliki je cesar očital školu njegovo slovanofilstvo, a Strossmayer mu je odločno odgovoril: »Velikanstvo, moja vest je čista.« Nato je demonstrativno ter ob velikih ovacijah občinstva (brez razlike vere) zapustil Bjelovar in tuja-cesarja. Bjelovarske Hrvatice so postavile na hiši, v kateri je takrat bival veliki vladika, spominsko ploščo. Svečano odkritje se bo vršilo 28. t. m.

— Vinska letina. V ministru za poljedelstvo zbirajo podatke o letošnji vinski letini.

— Pomanjkanje srednješolskih profesorjev v Vojvodini. Kakor poročajo iz Vojvodine, je tam opažati ob pričetku šolskega leta nenavadno pomanjkanje profesorjev. Večina profesorjev zapušča svoja mesta radi slabih plač in prevetle zaposlenosti. Posamezna šolska vodstva so se obrnila na prosvetno ministru, naj napravi temu težavnemu stanju konec, ker bi utegnili profesorska kriza izzvati tudi krizo pouka na vojvodinskih srednjih šolah.

— Kongres zobotehnikov. Kongresa zobotehnikov v Belgradu se je udeležilo okoli 800 delegatov iz cele države.

— Smrt časnika. Pred desetimi dnevi je umrl v Moskvi za škrlatno naš mladi častnik Asim Behmen. Pokojni je bil sotrudnih mnogih delavskih listov ter dopisnik nekaterih inozemskih glasil. Jugoslovanski častnikji bodo ohranili pokojnemu Asimu Behmenu, temperamentnemu in nenavadno fino čutečemu tovarišu blag spomin.

— Imenovanje. Za čefa kmetijskega oddelka pri pokrajinski upravi v Zagrebu je imenovan g. Oton Navratil, upravitelj drž. tranice v Bjelovaru.

— Zeta smrtnonevarno obstrleli. Franceta Zaletelja, posestnika iz Klečec, obč. Zumberk, je 21. t. m. v prepri vsled družinskih zadev oče njegove žene Franc Glavič s samokresom ustrelil v trebuh. Rana je smrtnonevarna. Obstrljenega so takoj prepeljali v bolnico v Kandiji.

— Iz prevetke ljubezni do mačke. V Dolenji vasi pri Šmarjeti se je Franc Macedoni, star 23 let, ženil pri vdovi mačehi posestnikovega sina Janeza Rudiča. Rudiču to ni bilo všeč in je Macedonija zato v nedeljo 21. t. m. zvečer napadel ter ga pobil s kolom po glavi in z nožem po licu obrezal, tako da so ga morali odpeljati v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo. Poškodba pa ni težka.

— Tipografska stavka v tiskarni »Hir-lapa«. Nedavno smo poročali, da je izbruhnila v uredništvu subotičkega dnevnika »Hir-lapa« časniarska stavka, ki jo je izzval s svojo nekelegijalnostjo glavni urednik Karel Hávassz. Sedaj je stopilo v štrajk še 50 črkostavcev, zaposlenih v omenjenem podjetju.

— Pomilostitev. Kralj je pomilostil Andreja Tótha, ki ga je bilo subotičko sodišče obsodilo radi umora na smrt. Kazen je izpremenjena v došmrtno ječo.

— Novi ameriški konzul v Zagrebu. Ameriški konzul v Zagrebu g. Joseph Mac Gurr je premeščen v Helsinkfors (Finska). Njegovo mesto bo zasedel dosedanj ameriški konzul na Finskem.

— Težka železniška nesreča pri Sesvetah. Na progi Zagreb—Sesvete se je dogodila 21. t. m. težka železniška nesreča. Pred postajo Sesvete sta padla na doslej nepojasneni način iz mešanega vlaka dva potnika, in sicer 50 letni Ljuba Kosekovič ter 18 letni Marcel Fogt iz Zagreba. Kosekoviču so koleša odrezale noge, a Fogt je zadobil tako težke poškodbe, da je kmalu nato umrl. Kusekoviča so prepeljali z avtomobilom v Zagreb.

— Za državne ceste. Za temeljito popravilo stare državne ceste Osijek—Vranjina je bil odobren kredit v znesku 100.000 dinarjev.

— Škrlatica v Dalmaciji. Radi škrlatice je bila v Dalmaciji izdana naredba, s katero se odlaga pouk na tamošnjih šolah za dogledno dobo. To velja zlasti za mesto Split.

— Listnica uprave. Gosp. Fr. F.: Na Vaše vprašanje Vam odgovorjamo, da takozvana »Škofova klet« v Ljubljani ni last škofijstva. Ime jej je ostalo vsled tega, ker je bila svojedobno ta hiša last pokojnega brata gospoda knezoškofa.

Farina gegenüber z rdečim lotosovim cvetom na etiketi je edino prava izvrtina kolonjska voda svetovno priznane prve destilerije v Kolinu: Johann Maria Farina gegenüber dem Jülichs Platz.

Ljubljanske novice.

Ij Umrl je v Novem Vodmatu št. 44 dobroznani g. Martin Jančar v 80. letu svoje starosti. Pogreb bo danes ob 4 popoldne. Naj v miru počiva!

Ij Cerele français. S poukom v francoščini se prične dne 1. oktobra in neha koncem aprila. Pouk se bo vršil v pritličju I. drž. gimnazije (pri Narodnem domu) in sicer za začetnike v I. kurzu po tri ure na teden, ob ponedeljkih in četrtek od 18. do 19½, v II. kurzu za frekventante lanskega I. kurza po 2 uri na teden, ob torkih in petkih od 18. do 19, v III. kurzu, ki se letos izdatno razširi, da pritegne čim več frekventantov, se bo predavalo o francoski literaturi in zgodovini vsak torek in petek od 18. do 19, za družabne pogovore je pa določen ponedeljek in četrtek od 18½ do 19½. Obiskovalci I. kurza bodo smeli obiskovati tudi II. kurz, obiskovalci II. kurza bodo pa lahko obiskovali tudi III. kurz. Kdor se hoče udeležiti pouka, naj se ustmeno ali pismeno priklasi pri šolskem slugi I. drž. gimn. g. Schottu, toda le od 3. do 5. ure pop. Pripominja se pa izrecno, da se sprejemajo srednješolci le od IV. razreda naprej. Učnina bo znašala letos mesečno 10 dinarjev in se bo plačevala po poštnih čekovnih položnicah, ki jih je dobiti pri omenjenem šolskem slugi. Ker bo pouk prvovrsten tudi letos in ker se zlasti obeta, da bo III. kurz izredno zanimiv, pričakuje društvo obile udeležbe.

Ij Vojaške vaje. Dne 26. t. m. se vrši v bližini Ljubljane združena vaja čet ljubljanske posade. Rezervni oficirji, kateri želijo prisostvovati tej vaji v uniformi, naj se javijo do 25. t. m. do 18. ure pri poveljniku Dravske artiljerijske brigade v artiljerijski vojašnici Kralja Aleksandra radi obveščanja o njihovem prisostvovanju na tej vaji.

Ij Huda vдова. Mizarskega pomočnika Malesa P. iz Rožne doline je napadla mlada vдова Pepca Z. Razhudila se je nad fantom,

ker je uverjena, da ji je postal nezvest in se ne briga več zanjo. Razjarjena ženska ga je najpreje prav pošteno ozmerjala, nato pa je pograbila nož in ga je sunila proti prsmi. K sreči ga je zadela samo v roko. Fanta so prepeljali v bolnico, ker ima prerezane žile na roki.

Ij Ptičarji pazite! V zadnjih dneh je došla na razne urade več pritožb, da love naši ptičarji, ki kaj pridno posečajo s svojimi limanicami in žanjkami posebno gozde za Rožnikom in ob Večni poti, ne samo škodljive in manj vredne ptice, marveč ugonablajo tudi razne koristne ptice pevke in jih neusmiljeno uničujejo. Oblasti so postale vsled tega bolj pozorne in se be proti tem okrutnežem brezobzirno in strogo postopalo.

Ij Nepredvidne vožnje. Posestnik iz Bičjega A. Dermelj je vozil po Dolenjski cesti tako nepredvidno, da je zadel posestnika Janeza Pirca, ki je padel na tla in se je precej poškodoval. — Redov v državni žrebnarni na Selu Erazem Marcelli se je peljal z vozom korakoma po Zaloški cesti proti Vodmatu. Za njim je pripeljal voz cestne električne železnice. Konj se je voza tako ustrašil, da se je splašil in se je zaletel v neko okrajo. Konj se obrezal po glavi in po nogah in je napravil precej škode.

Ij Nezgoda. Na državnem kolodvoru v Šiški je padel lampist J. Pečnik okrog 2 m globoko iz voza in si je pri padcu tako pretresel možgane, da so ga morali prepeljati v bolnico.

Ij Nepredviden hlapec. Na Bregu je razkladal hlapec stavbne družbe France Progar premog. Bil je tako nepredviden, da je otvoril voz zadaj in spredaj. Pri tem se je vsul premog konjema po nogah, vsled česar sta se splašila in sta zdirjala z vozom po Bregu na Turjaški trg. Tam se je pred hišo št. 2 snelo kolo, vsled česar sta se morala konja ustaviti. Ko je prišel k vozniku stražnik, ga je voznik še nahirulil, kaj ga to briga, kar tudi ne bo ostalo brez posledic.

Ij Vsed onemoglosti je padel v Vrtni ulici prodajalec sladoleda Franc Butolin iz Vrha št. 4. Odpeljali so ga z rešilnim vozom v bolnico.

Ij Poneverba. Trafikantinja na Selu štev. 32 Frančiška Šimonova je izročila 16 letnemu dečku Alojziju Ferčniku knjižico za dobavo tobačnih izdelkov, nahrbtnik in pa 748 Din denarja in ga je poslala v glavno zalogo po tobak. Fant je vzel knjigo, nahrbtnik in denar in je pobegnul ter se tudi doma ni zgasil.

Ij Ukradeni je bilo kolo g. Narobetu Ign. znamke Standart-Luxus, vredno Din 1500.—. Kolo je črno lakirano, ima ponikljane sklepe spredaj, blatnike, polno veliko verižnico, navzdol upogunjeno vodilo. Kdor bi kaj vedel, se prosi, da to naznani proti nagradi prvi orožniški postaji.

Ij Policijske prijave. Včeraj je bilo vloženih 32 objav, in sicer radi kaljenja nočnega miru 3, radi pijanosti 2, radi prestopka fijkarskega reda 1, radi nedostojnega vedenja 3, radi nezdod 2 in po ena radi poneverbe, nadlegovanja straže, nevarne grožnje, poškodbe tuje lastnine, radi godbe brez dovoljenja in radi hoje po železniški progi. — Aretirani so bili dva radi pijanosti in eden radi goljufige.

Prosvetna zveza.

Občni zbor Prosvetne zveze za l. 1924-25. se bo vršil v sredo 8. okt. t. l. v Akademskem domu (poleg Uniona). Začetek točno ob pol-desetih!

Spored: čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega obč. zbora, poročila odbora, prosvetnih okrajev in preglednikov, predlogi odbora in društev, volitve novega odbora, slučajnosti.

Dostop imajo zastopniki društev in okrajev s pismenim pooblastilom in zastopniki vabljenih organizacij.

Vsako včlanjeno društvo naj skrbi, da bo zastopano. Pismeni predlogi društev se upoštevajo le, ako jih prejme zveza 8 dni pred občnim zborom.

Zeleti je, da se izrazijo društva zlasti glede novega poslovnika. Društva, ki še niso izvršila sklepov zadnjega občnega zbora, naj to takoj store. Tudi naj izvrše vse dolžnosti do zveze (članarina, Vestnik, poslovne knjige, članske izkaznice itd.).

Storimo vse, da bo občni zbor v čast in korist naši prosvetni organizaciji!

Ljubljana, 23. sept. 1924.

Jernej Hafner, Dr. Jakob Mohorič,
tajnik. predsednik.

Prosveta.

pr Aleksander Borovski, eden največjih svetovnih pianistov, nastopi prvokrat v Ljubljani v petek, dne 26. t. m. Do sedaj je nastopil v Jugoslaviji samo v Zagrebu, kjer so bili vsi dosedanj koncerti razprodani. Borovski odlično obvlada svoj instrument ter izvršno impetira tako skladbo klasičnih mojstrov Bacha, Mozarta, Brahmsa in Lizsta, kakor tudi svoje najodličnejše glasbene rojake Prokofijeva, Serbinskega in Stravinskoga. Da je posvetil posebno pažnjo tudi modernim francoskim klavirskim komponistom, je le popolnoma naravno, saj se velik del koncertov vrši na zapadu Evrope in v Ameriki. Predprodaja vstopnic za ta prvovrsten koncert je v Matični knjigarni.

Gospodarstvo.

Dr. Basaj:

Poljedelski kredit.

(Konec.)

Kmetijski kredit — zadrugi kredit.

Navajali so proti temu načinu rešitve kmetijskega kredita to, da na ta način dobimo iz kmetijskega kredita le delno rešitev, namreč takozvani zadrugi kredit in da pridejo potom ugodnosti državnega kredita v prid le oni četrtini naših kmetov, ki je organizirana v zadrugah, tri četrtine pa ostanejo brez državnih sredstev. Nasproti temu moramo navajati, da je zadrugi kredit ravno najracionalnejše izrabljeno in od najiniciativnejših ljudi uporabljen kredit. Če je v zadrugi kreditu pri nas organizirana res samo četrtina kmetovalcev (v Sloveniji seveda več), pa so v tej četrtini združeni najbolj naobraženi in najagilnejši kmetovalci, ki s svojim gospodarstvom delajo gaz naprednemu kmetijstvu, ki s svojim primerom prej ali slej potegnejo za sabo celo val ali celo občino. V zadrugi kreditu so organizirani oni kmetje, ki imajo največ zmisla za skupno gospodarstvo.

Naše gospodarstvo je namreč v največ pokrajinah države radi prevladovanja srednje in male kmetije nujno navezano na skupnost za večji uspeh ali za omogočenje uspeha. To velja za naše mlekarstvo in sirarstvo, to velja za porabo strojev in električne sile v kmetijstvu, to velja za povzdigo živinoreje, to velja za naše vinogradništvo, sadjarstvo in za razne druge panoge kmetijstva. Kajti ravno ako se državna sredstva ne dajo pojedincem kot kredit, ampak se uporabljajo pri kaki kmetijski zadrugi, potem je njih uporaba najuspešnejša, najsigurnejša in najbolj pravilna. Od takega kredita ima korist občnost, skupnost, ne pa posameznik. In pri taki uporabi je zloraba izključena, dočim pri posamezniku ni vedno onemogočena.

Kar namerava država s poljedelskim kreditom, vršijo zadruge.

Država sama je najbolj interesirana, da se med kmetiskim stanom pospešuje iniciativnost in zmisel za napredek, da se goji skupnost, da prihaja v ljudi zavest kolektivne odgovornosti. Vse to gojijo in dosegaajo pri svojih članih zadruge s kulturnim in gospodarskim delom in zato imajo zadruge prve upravičenosti, ako je kaj sredstev na razpolago, da jih država da njim. V kolikor pa so med neorganiziranimi kmetovalci še taki, ki imajo interes na uspešni porabi državnih sredstev za povzdigo kmetijstva, moremo samo to reči, da jim je pristop k zadrugi prost, ker zadruge se ne zapirajo kot se zapirajo trgovske družbe. Zadruge so družbe neomejenega števila članov, kakor določa zakon.

Samo prehodno sredstvo.

Omenili smo že, da so potrebe po kmetijskem kreditu naravnost ogromne in je zato izključeno, da bi država tem potrebam zadostila. Tudi ako bi dala osrednji zadrugi banki 500 milijonov dinarjev na razpolago, je to naravnost malenkost v primeri s potrebo po kreditu. Saj bi ena sama pokrajina naše države najmanj toliko če ne več potrebovala, ako bi hotela zadostiti potrebam po obrtnem poljedelskem kreditu, po srednjeročnem kreditu in po hipotekarnem kreditu za nabavo zemljišč, za kmet. zgradbe, za melioracije, za kmetijsko (agrarno) industrijo itd. To, kar naj se s tem malenkostnim kreditom doseže, je troje: 1. popravi naj se krivica, ki se godi kmetom s tem, da je za trgovino, industrijo in obrt na razpolago par milijard kapitala Narodne banke, za kmetijstvo pa nič; 2. pomaga naj se zadrugi v splošni krizi, da more nemoteno in v povečanem, ne skrčenem obsegu vršiti svoje naloge za povzdigo kmetijstva; 3. naj bo to prvi sunek onim obširnim delom države, kjer še vlada pretežno naturalno gospodarstvo, v katerih pa bi zadrugi s primeroma malimi kapitali moglo dati razmaha kmetijstvu, da napravi prvi korak k naprednemu, denarnemu gospodarstvu, k intenzivnemu proizvodstvu za trg. Brez dvoma je torej ta kredit samo prehodnega značaja.

Na trajno je pomoč v varčnosti.

Ako pa državna sredstva nikakor ne bodo zadostovala širokim potrebam po kmetijskem kreditu, tudi če se do skrajnosti potlačijo vsi viri za to svrbo, kje je potem izhod, kje pomoč kmetijstvu? Na to daje odgovor zadrugi: samopomoč. Tako ogromen stan kot je kmetijski (nad 80 odst. vsega prebivalstva) bo mogel priti do zadostnih kapitalov le, ako razvije lastne sile in sicer v prvi vrsti moralne in organizatorične sile. Treba je privedi kmeta do prepričanja: moreš, ako se izobražiš, ako varčuješ in ako se organiziraš. Vse troje je v zadrugi, ki je tudi kulturna in vzgojna organizacija, ne le ekonomska. Le pogledimo primer, ki ga imamo v naši državi. Tam, kjer so se kmetje najbolj oprijeli zadrugi, tam so to pot samopomoči že nastopili. Slovenci so si ustanovili bazo svojega zadrugi ravno v kreditnih zadrugah. Kakor v mreži naj se v teh zadrugah lovijo vsi kmečki prihranki, naj poerpaajo te zadruge vse, tudi najmanjše vire

kmečkega denarja, da ga potem vračajo kmetu kot zadrugi kredit, ki je kredit vseh vrst, kakršnega pač potrebuje kmetija. Te zadruge so kmečke banke, ne diferencirane po vrstah kredita, pač pa kmetu tako blizu, od vsakega profitarstva tako daleč, da jim je pomoč kmetu in napredek njegovega gospodarstva edini in glavni cilj. To so ustanove, ki že skoro trideset let z uspehom rešujejo pri nas vprašanje kmetijskega kredita po edino pravih geslih: »Delaj, zbiraj!« ter »Kmečki denar kmetu«. Le velika, avtonomna organizacija zadrugištva more za trajno ustvariti dosti močne vire, da se krijejo potrebe po kmetijskem kreditu. Da bodo ti viri dosti močni, za to jamčijo neizčrpne, zdrave in neumorne sile kmečkega ljudstva, ki bo hotelo braniti svoj obstoj in delati za svoj napredek, samo ako mu enkrat pokazemo pot. Pot pa je zadrugištvo.

g Trgovinska pogajanja z Avstrijo. Dne 22. t. m. popoldne so se začela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe z Avstrijo. O poteku pogajanj bomo še poročali.

g Trgatev tobaka v Hercegovini. Iz Mostarja poročajo listi, da je letina tobaka v Hercegovini izredno obilna, tako da se niti najstarejši ljudje ne spominjajo obilnejše. Upoštevajoč dobro letino v celi državi, posebno pa v Hercegovini je jasno, da mora uprava državnih monopolov pristopiti k najavljenemu znižanju cen tobačnim izdelkom.

g Izredna plenarna seja odbora zveze industrijev. Dne 20 t. m. se je vršila izredna plenarna seja odbora zveze industrijev ob znatni udeležbi. Obravnavala je vprašanje carinske zaštite naše industrije posebno z ozirom na tekoča trgovinska pogajanja. Nato se je razvila diskusija o vprašanjih, ki jih bo obravnavala anketa predstavnikov industrije iz cele države. Ta anketa se vrši dne 25. t. m. v Beogradu.

g Obrtna razstava v Podgorici. V Podgorici (Črna gora) namerava prirediti mestna občina februarja meseca 1. 1925. veliko razstavo obrtnih izdelkov predvsem iz Črnogore.

g Krediti gradbenega ministrstva. Gradbeno ministrstvo je dovolilo za popravilo državne ceste Osijek — Vranjica — državna meja kredit v znesku 90.000 dinarjev, za zgradbo novega železnega mostu čez Jablanico pri Medvedniku pa 300.000 dinarjev.

g Plavžarstvo v Českoslovaški. Lani je bilo produciranih v Českoslovaški 104 kg zlata in 21.644 kg srebra, skupaj v vrednosti 18 milijonov Kč. Lanska produkcija surovega železa je znašala 817.000 ton v vrednosti 436 milijonov českoslovaških kron.

g Italijanska zunanja trgovina. V prvih 6 mesecih t. l. je znašal uvoz v Italijo 9455 milijonov lir, izvoz pa 6672 milijonov.

g Letina v Italiji. Letošnji pridelek pšenice v Italiji je 48 milijonov met. stotov (lani 61 milijonov), riža 5,2 milijona (lani ravnotoliko). Računajo dalje na produkcijo 38 milijonov meterskih stotov sladkorne pese in na trgatve vina 44,5 milijonov hl.

g Produkcija tobaka v Turčiji. Letošnja letina tobaka v Turčiji dosega rekordno višino. Računajo na produkcijo približno 70—90 milijonov kg. Zalog od prejšnjega leta je preostalo še ca. 800.000 kg. Tobak se bo nabiral v skladiščih v Smirni in letos pričakujejo zelo velik izvoz. Zadnja tako izborna letina je bila pred 8 leti.

Borze.

23. septembra.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.1250—3.1550 (3.1350—3.1650), London 317.85—320.85 (318.75—312.75) New York 70.70—71.70 (71—72), Pariz 3.77—3.82 (3.80—3.85), Praga 2.1350—2.1650 (2.1410—2.1710), Dunaj 0.100250—0.101250 (0.1002—0.1027), Curih 13.50—13.60 (13.50—13.60), efekt. dol. 698750—708750 (70.25—71.725).

Curih. Beograd 7.40 (7.40), Budimpešta 0.006875 (0.0069), Berlin 1.26 (1.26), Italija 23.15 (23.19), London 23.55 (23.62), New York 52.80—(52.875), Pariz 27.85 (28.05), Praga 15.80 (15.8750), Dunaj 0.007460 (0.007470).

Dunaj. Devize: Beograd 992—996, Kodanj 12080—12120, London 316500—317500, Milan 3109—3121, New York 70935—71185, Pariz 3747—3736, Varšava 13600—13700. — Valute: dolarji 70460—70480, angleški funt 314500—316300, francoski frank 3730—3760, lira 3095—3115, dinar 987—992, českoslovaška krona 2112—2128.

Praga. Devize: Lira 148.75, Zagreb 47.12, Pariz 179.75, London 151.425, New York 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 2½% drž. renta za vojno odškodnino 119.50, 120 zaklj. 119.50, Celjska posojilnica d. d. Celje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka Ljubljana 225—240, Merkantilna banka Kočevje 123—130, Prva hrvatska štedionica Zagreb 915—918, Trbovelj. premožopna družba 460 (blago), Združene papirnice Vevče 123—126.

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka Zagreb 109.50—110, Jugoslovenska banka Zagreb 105—107, Hrv. slav. zem. hipotekarna

banka Zagreb 58, Ljubljanska kreditna banka Ljubljana 225, Prva hrvatska štedionica Zagreb 915, Slavenska banka Zagreb 95, Dioničko društvo za eksploatacijo drva Zagreb 102, Narodna šumska industrija Zagreb 70, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera Zagreb 800—930, Guttman 870—890, Slavonija 75—77, 7% drž. inv. posojilo 63, Vojna odškodnina 114.75—115.

Dunaj. Alpine 348.500, Greinitz 140.000, Kranjska industrijska družba 740.000, Trboveljska družba 396.000, Hrvatska eskomptna banka 143.000, Leykam 106.000, Jugoslovenska banka 100.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 55.000, Avstrijske tvornice za dušik 171.000, Mundus 600.000, Slavex 200.000, Slavonija 70.100.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Trami merkantilni, tesani, 5 m dolž., 16-22 cm, fco meja 3 vag. 567—570, zaklj. 567. Trami merkantilni, tesani, 7 m dolž., 19-24 cm, fco meja 1 vag. 567—570, zaklj. 567. Remeljni 4—5 m, 8-10 cm, fco meja 1 vag. 567—570, zaklj. 567. Letve 3—4 m, 3-5 cm, fco meja 1 vag. 567—570, zaklj. 567. Testoni, fco meja 510. Hlodi, smrekovi, jelovi, od 4—8 m dolžine, media 25 cm, fco nakl. postaja 325. Bukov parjeni les, 2.250 m, deb. 20 in 27 mm, fco meja 950. Oglike vilano, fco meja 112.50.

Zito in poljski pridelki: Pšenica domača, fco Ljubljana 370. Pšenica bačka, fco Bačka postaja 365. Koruza bačka, fco Bačka postaja 290. Oves bački, fco Bačka postaja 290. Suhe gobe po kakovosti, fco Ljubljana 50—58. Brinje hrvatsko, fco Karlovac 250. Konopla mandžurska, bito za ntto, fco Ljubljana 880.

Siročnice, sadje: Fižol ribničar, fco Ljubljana 550. Fižol ribničar, fco Postojna trans. bito za ntto 650. Fižol prepeličar, fco Ljubljana 500. Fižol prepeličar, z roko izbran, fco Ljubljana 600. Fižol mandolon, fco Ljubljana 375.

Seno, slama: Seno Ia, sladko, prešano, fco Ljubljana 75.

Vino: Vino belo, dolensko, štajersko, hrvatsko, po vzorcu, fco nakladal. postaja 710—780.

Novi Sad. Pšenica 355, koruza 282, koruza v storžih 100—105, moka basis nulerca 530—540, otrobi 180, fižol beli 445, tendenca mlačna.

Načrt invalidskega zakona.

(Dalje.)

Prosta vožnja po železnici.

Invalidi imajo prosto vožnjo po železnici in sicer: prostaki, kaplari in podčastniki v III. razredu, invalidi s 70 in več procenti nesposobnosti in nižji oficirji v II. razredu in višji oficirji v I. razredu. Prosto vožnjo pa imajo le, kadar se vozijo na zdravniški pregled, v zdravstvene zavode, v šole, ali pa k popravni protezi.

Invalidnina.

Z ozirom na odstotno delovno nesposobnost se dele invalidi na nesposobne z 20, 30, 40, 50, 60, 70, 80 90 in 100 odstotne in nad 100 odstotne invalide.

Prejemajo pa: 20 odstotni invalidi-prostaki 1080 dinarjev (72 dinarjev v zlatu) letno. Invalidnina se poveča za vsakih nadaljnjih 10 odstotkov nesposobnosti za 540 dinarjev (36 dinarjev v zlatu) letno, tako da prejema 100 odstotni invalid letno 5400 dinarjev (360 dinarjev v zlatu) nad 100 odstotni invalid pa 9000 dinarjev letno (600 dinarjev v zlatu).

Kaplari dobivajo 5 odstotno višje invalidnino.

Državni uslužbenoi, ki postanejo invalidi, prejemajo 15 odstotkov njihove osnovne in položajne plače kot doklado svojim rednim prejemkom.

Dijaki, ki še niso dosegli častniškega čina, dobivajo prejemke podpornika. Prostisti inteligenčni poklici pa prejemajo to, kar jim pripada po njihovem častniškem činu.

Invalidski domovi.

Pravico za sprejem v invalidske domove imajo predvsem slepci in pa oni, katerim manjkajo obe roki, obe nogi ali so sploh tako poškodovani, da se brez potrebne pomoči ne morejo vzdrževati. Dokler se nahajajo ti invalidi v invalidskem domu, prejemajo le eno tretjino invalidnine. Če imajo revno rodbino, dobivajo letno 1200 dinarjev podpore, toda polovico dobiva njihova siromašna rodbina.

Tuberkulozni invalidi.

Tuberkulozni invalidi imajo pravico, da prejemajo po vsakokratnem odpustu iz bolnice invalidnino 100 odstotnih invalidov brez ozira na stopinjo njihove lastne invalidnine.

60 letni invalidi

imajo brezpogojno pravico na 100 odstotno invalidnino.

Udovnina.

Pravico do udovnine imajo: 1. udove oseb, ki so umrle na v vojni dobljenih ranah in boleznih ali na njihovih posledicah; 2. udove invalidov na najmanj 50 odstotno nesposobnostjo za delo; 3. udove internirancev in ostalih civilnih v čl. 6. omenjenih

vojnih žrtev in 4. udove v čl. 2. in 3. tega zakona omenjenih oseb.

Udovnina znaša: Za udove, ki so mlajše od 45 let in še za delo sposobne, dobivajo 20% invalidnino, določeno za prostake, t. j. 1080 dinarjev letno; starejše udove, in pa one, ki so nesposobne za delo, pa prejemajo 30% za prostake določene invalidnine, t. j. 1620 dinarjev letno.

Udove z otroki, ki spadajo pod ta zakon, dobivajo 30% za prostake določene invalidnine (1620 Din letno) vsak otrok pa še posebej 540 dinarjev letno.

Udove pripadnikov svobodnih poklicev prejemajo mirovino, ki odgovarja činu moža v armadi.

Sirote.

Za sirote, ki nimajo ne očeta ne mater, določa čl. 49. invalidnino v znesku 2700 Din na leto, a to samo za najstarejšo siroto v rodbini, ostale sirote pa prejemajo po 540 dinarjev letno.

Stariši.

Stariši onih invalidov, katere so invalidi vzdrževali, dobivajo 20% invalidnine, določene za prostake, za očeta in mater pa skupno določenih 30%, če so izgubili sina edince in njihovega edinega vzdrževalca. Stariši, ki so izgubili dva taka sinova, imajo pravico na 40% (za oba 50%) invalidnine, določene za prostake, oni pa, ki so izgubili 3 take sinove, imajo pravico na 60%, odnosno za oba stariša 70% za prostake odmerjene invalidnine.

Bratje in sestre.

Mladolletni bratje in sestre invalida, kojih stariši so že pomrli in ki jih je padli brat vzdrževal, imajo pravico na 20% za prostake določene invalidnine.

Kako dolgo traja pravica do invalidnine?

Invalidnina se začne izplačevati od dne odpusta iz vojaške službe oziroma z odpustom iz bolnice.

Za izplačevanje in odmero invalidnine in njeno trajanje je merodajen vsakoletni zdravniški pregled. Od tega je odvisno, ali se invalidnina zvišuje ali pa znižuje.

Sorodniki invalidov uživajo invalidnino: Oče po smrti invalida, sestre, dokler se ne omože, najdalje pa do 16. leta, udovam in materam, dokler se znova ne omože oziroma do smrti, sirotam pa najdalje do 21. leta starosti.

Invalidnino izgube

oni, ki so se posluževali za njeno dosego ponarejenih dokumentov, ki so bolezen simulirali itd. Ravno tako izgube pravico do invalidnine pijanci in nemoralneži. O izgubi invalidnine odloča poseben invalidski sodnik.

Invalidnino izgube tudi sodnijsko obsojeni invalidi. Za časa preiskovalnega zapora se invalidnina ustavi.

Odpravnina za udove.

Udove invalidov, ki se zopet omože, imajo pravico do 4000 dinarjev odpravnine.

Kdo nima pravice do invalidnine?

Na invalidnino nimajo pravice osebe, ki so dobile od države trafike ali kako ališno koncesijo, potem oni, ki so prejeli odpravnino, in pa oni, ki so dobili od države zemljo.

Zastaranje invalidnine.

Invalidnina zastara, če se invalid zanjo ne oglasi eno leto. Nedvignjene svote zapadejo v korist »Narodnega fonda«.

Invalidnina je nezastavljena.

Invalidnine se ne more zastaviti in se je ne sme zarubiti.

Pogrebni stroški.

Na račun pogrebnih stroškov se izplača trimesečna invalidnina.

Odkup invalidnine.

Invalidnino se da odkupiti. Pravico do odkupa ima »Narodni fond«. Ta odkupuje samo stalne invalidnine in če je invalid starejši kot 21. a mlajši od 50 let. Odkupi jo pa le v slučaju, če invalid dokaže, da bo s kapitalom lažje živel kot od stalne invalidnine.

Odkupnina znaša 12 kratni znesek letne invalidnine za one, ki so mlajši kot 35 let. Kolikor starejši je invalid, toliko nižja je odkupnina.

Kdor prejme odkupnino, mora jamčiti, da bo izplačani kapital porabil za nakup takih stvari, oziroma tako naložil, da mu bo zagotovljeno življenje. Kar invalid kupi za odkupnino, ne sme prodati brez dovoljenja uprave »Narodnega fonda«.

Če pa invalid odkupnino vrne, ima zopet pravico do invalidnine.

Zemlja kot odkupnina.

Namesto odkupnine v gotovini dobi invalid lahko tudi zemljo. Zemljo kupuje za invalide »Narodni fond«. Zemlje dobi invalid toliko, kolikor je odgovarja vrednosti odkupnine. (Konec prihodnjik.)

Specielno za gospode DUHOVNIKE nudi črne

dežne in Hubertus-plašče

ter PELERINE samo iz prvovrstnega in nepremočljivega blaga konfekcijska in modna TRGOVINA

Fran Lukić, Pred škofijo 19.

Orlovski vestnik.

Za občni zbor O. P. dne 28. sept. kupite na vstopni postaji celo karto, na obratni strani žigosano z lokrim dnevnim postajnim žigom. Te karte v Ljubljani pri dohodu ne oddaste, ampak jo hranite; karta vam služi v zvezi s potrdilom, da ste se udeležili občnega zbora, za povratek. Potrdila se ne razpošiljajo, ampak jih dobite na dan občnega zbora v O. P. Nagrade za Čebelico in diplome okrožnih tekem se bodo razdelile na občnem zboru. Po poslovniku je za vse odseke udeležba obvezna. Ker se bodo obravnavale važne zadeve, zato naj noben odslek ne izostane.

Učiteljski vestnik.

Še šopek iz predlogov UJU za učiteljska imenovanja. Ljubljana: L. deška osnov. šola. Predlog UJU: Trost Franc, 19 let, zdaj pa je imenovan Bajc Maks, 21 let. Stalna supletinja: Kališ Danijela, 15 let (ni nobena starejša, gospod Jelenc?), dobila radi težkih družinskih razmer Kaligar z istimi službenimi leti. Ježica: Požar Ladislav, 12 let, imenovan Bensa, 17 let. Šmarje: Beniger Viljemina, 15 let, ki je sedaj vedno sedela v Ljubljani, imenovana Orel z 18 leti, ki je sedaj zmerom služila na deželi! Zalog: Kregelj, 3 leta, imenovan Rupert s 5 leti.

Mengeš: Flegar, 3 leta, vsi drugi prosilci starejši! Dobila Stelč z 11 leti! Lj. v. d. Rom H., 3 leta, dobila Erker 5 let. Ljubljana: I. dekl. uprav.: Mihelič Majda, 19 let, dobila Polak 20 let. Studenci: Mušič, 23 let, imenovan Demšar 26 let. Učiteljci: Dužič 11, Plauer 9, dobili Cerjak 13 let in mnogo časa v Prekmurju, Predikaka, 16 let! Radvanje: Komavil 6 let, imenovana Hribar 10 let! Fram: Vodušek 6 let, imenovana Šket 18 let! Celje: Wušler 15 let, imenovana Jurjevčič 19 let, ki je toliko časa preživela v hribih! Petrovčec: Zotter 6 let, imenovana Piano 10 let. — Imamo še zelo zanimive stvari! Kaj pa, če je za vse to vedel, vse to podpisal dika naše fare, govornik iz Rogaške Slatine — starosta Gangl?

Izpred sodišča.

G. Turk — in poklicno gasilstvo. Povo-dom požara pri Rastoharju na Karlovski cesti v noči 25. oktobra so prišli na pomoč ljubljanski prostovoljni gasilci pod vodstvom g. Turka, podstaroste »Jugoslovanske gasilske zveze« in pa oddelek mestnih poklicnih gasilcev, katere je vodil pokojni g. Koleča, višji nadzornik, ki je bil takrat kot tak, mestni uradnik VIII. čin. razreda. G. Turk, ki ni bil nikdar poklicnemu gasilstvu poseben prijatelj in je dosledno nasprotoval tej instituciji, je hotel tedaj pri požaru uveljaviti na čelu svojega oddelka svo-

jo avtoriteto in je hotel na vsak način prevzeti vrhovno vodstvo pri gašenju in podrediti svojemu odredbu tudi mestno poklicno gasilstvo. Vseled tega je prišlo med obema do ostrega spora in je Turk žalil Koleča, vseled česar je prišlo do tožbe. Priče so povedale, da sta bila oba zelo razburjena, posebno pa Turk. Dva poveljnika res nista mogla biti, toda prav lahko bi se bila zadeva mirno uredila in bi si oba oddelka delo lahko razdelila. Občinstvo, ki je bilo navzoče, je ostro kritiziralo ta nastop. Turk pa je zakričal, kaj bodo poklicni gasilci, ki nič ne znajo, ki delajo kuluk. — Kaj bo ta mladič komandiral, ki nič ne zna. — Kuluk dela. Jaz sem že veliko hiš pogasil, pa bom to tudi. Nato je nastalo kričanje vse vprek in zagovornik Turka je očital uvodoma županu, da je uvedel poklicno gasilstvo, še predno je postal organizatorni statut pravomočen. Ugotavljal je, da Koleča ni imel kot poklicni gasilec zaščite zakona. Trdil je tudi, da se je v gneči vse vprek kričalo in vpilo, in se ne da kontrolirati, če je res ravno Turk izustil žaljivke. (Klic iz dvorane: Turkov glas se predobro pozna, posebno če vpije. Poznamo ga tudi iz občinskega sveta.) Turk je imel po organizatornem statutu pravico do poveljevanja, četudi ni imel uniforme. Končno se je ugotovilo, da je bil organizatorni statut mestnega poklicnega gasilstva sprejet dne 14. maja 1923. Mestno poklicno gasilstvo je podrejeno mestnemu gasilskemu uradu, ta je podrejen županu, on pa

občinskemu svetu in je poklicno gasilstvo v o-jasno organizirano. Na požarišču je poveljnik najvišji uradni gasilski urad in njemu izenačeni šef ima kot zastopnik župana pravico, da nadzira tudi prostovoljno gasilstvo. Turk je bil končno obsojen samo, ker je žalil Koleča, in sicer na 250 Din, vseled drugih očitanih pa je bil oproščen, ker statut za poklicno gasilstvo takrat še ni bil pravomočen. Turk se obravnave ni udeležil. Njegov zastopnik je priglasil ničnostno pritožbo.

Poizvedovanja.

Izgubila se je denarnica z denarjem v Višnji gori na semnju. Oddati jo je proti nagradi v župnišču ali na orožniški postaji v Višnji gori.

Žepni koledar z raznimi važnimi spisi in okoli 140 Din denarja se je zgubil na potu mimo Trojan v Zagorje. Naj se odda vse v župnem uradu št. Gothard. Rudolf Regancin, Toplice 11.

Pozabljeni dežnik. Pri podpisu abonmaja za Narodno gledališče v Ljubljani je pozabil nek abonent v vestibulu dramskega gledališča dežnik. Isti je na razpolago lastniku v pisarni gledališke uprave.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Grižar & Mejač.

V tem-le oddelku

Mali oglasi

V vsaki vsaka drobna vrstica Din 1-50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas stane 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više.

PREKLIC.

Podpisana Marija Ziger, posestnica žena v Gotni vasi št. 5, obžalujem in prekladam vsem žaljivke, ki sem jih govorila o Jožetu Hraščevu, mizarju iz Jevč pri St. Petru, dne 8. t. m. na Trški gori, ker so vse te žaljivke neresnične. Zahvaljujem se g. Hraščevu, da je tudi odstopil od kazenskega postopanja proti meni. — Gotna vas, 10. sept. 1924. Marija Ziger.

Trgovski POMOČNIK mešane in manufakturne stroke, absolutno Zadrzne šole, zmogel knjigovodstva in vseh pisarn. poslov, želi mesta v trgovini ali zadrugi. Naslov v upravi lista pod šte. 5831.

Ravnokar došli

najmodernejši damski DUNAJSKI MODELI. — Velika izbira filicastih KLOBUKOV v vseh barvah od 140.— Din naprej. — Preoblikanje, barvanje in kinčanje po najnižji ceni. Nakit kakor tudi vsakovrstno blago za klobuke na zalogi. Istotam se sprejemajo v popravilo moški klobuki. — Se priporoča K. STADLER, modni salon, Ljubljana, Sv. Petra cesta 23. 5828

HARMONIJ (Kotykwicz), 2 gosli, 2 violi in flavta, poceni napredaj. — Rimska c. 3, I. nadstropje.

Vajenec

za mizarstvo obrt, se sprejme. FRANC PREK, Dravljice.

VEC DOBRIH, IZURJENIH

kleparskih pomočnikov se takoj sprejme v trajno delo. Plača dobra. — Franc SRA-MEK, klepar in kotlar, Tržič, Gorenjsko. 5826

KUPIM dobro ohranjen

HARMONIJO. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod šifro »Harmonij«.

Pisarne, pozor!

Proda se večje število PISALNIH MIZ

v jako dobrem stanju. — Več se izve v upravnistvu »Slovenca« pod številko 5627.

Meblovana soba

s posebnim vhom, se odda solidnemu gospodu s 1. oktobrom. Dijakom ne. — Poizve v upravi lista pod šte. 5841.

Lepa, opremljena

solna SOBA z elektr. razsvetljavo, se odda le solidnemu gospodu. — Naslov pri upravi pod 5850.

Instruktor

višji gimn., se išče za instrukcijo od 2-4. Naslov pri upravi lista pod 5810.

PRODAM NOVO

Usteins Weltgeschichte 6 zvezkov. — Naslov pove uprava lista pod šte. 5819.

Proviz. POTNIKI

dobro uvedeni po deželi, SE IŠČEJO za konkurenčne predmete, katere bi vzeli a seboj poleg svoje lastne kolekcije. — Ponudbe pod »DOBER ZA-SLUZEK« na upravo lista.

PST! OHA!

Trajno uničevalno sredstvo »LUCIFER« zoper senice, ščurke in grile. Preizkušen patent br. 2538. Prihrani 800 odstotkov izdatkov. Trajen učinek! — Kolosalen uspeh! Dobi se v Ljubljani pri Winter, Sv. Petra cesta 35; Nabavljajna zadruga drž. nametencev; Legat, Slomškova ulica 13; Leskovic in Meden. V Mariboru pri Medic in Zankl, Gosposka ulica; Vabič, Aleksandrova cesta; Kaufman, Glavni trg; Weiler, Gosposka ulica. — Prepišite naslove!

IŠČEM

mlašjo GOSPODIČNO (Slovenko), iz boljše hiše z dobro vzgojo in lepega vedenja, k 2 fantoma, 3 in 4 leta starima. Pogoji: znanje lepe slovenščine, če mogoče tudi franc. in ital. jezika — in šivanja otroških oblek in perila — Ponudbe s sliko in zahtevanimi pogoji na upravnistvo pod šifro »Maribor« št. 5823.

Knjigovodkinjo

in korespondentnjo, samost. moč s prakso, takoj sprejme podjetje na deželi. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upravi lista pod šte. 5812.

ZENITNA PONUDBA!

Mesar, bogatih roditeljev, krepak, inteligenten, simpatičen, dobrega srca, 27 let, se želi poročiti z izobraženo in premožno gospodično, 17 do 27 let. Boljše kmečke gospice niso izključene, ki imajo veselje do mesnice in gostilne. Event. se tudi priženim. Le resne ponudbe s sliko na upr. »Slovenca« pod »FRANJO« šte. 5821 do 5. oktobra. — Tajnost častna zadeval! 5821

Risalna orodja

za šole, tehnike Velika izbira itd. — Zmerne cene.

Fr. P. Zajec

optik, Ljubljana, Stari trg 9.

Franc Erjavet

„pri zlati lopati“ trgovina z železnino Ljubljana, Valvazorjev trg 7 (prej Hammerschmidt)

priporoča svoje bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski »Portland cement« po nizki ceni.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje ANTON BOC Ljubljana, Selenburgova ul. 6/1 Glince-Viz 46.

PRODA SE

VEČ VRAT v še dobrem stanju. Poizve se: Ljubljana, Stari trg št. 32.

POZOR! POZOR!

Plačam boljše kakor vsakdo drugi za STARE OBLEKE, CEVLJE in POHIŠTVO. — Dopisnica zadostuje, da pridem na dom. — DRAME MARTIN, Ljubljana, Sv. Jankova nabrežje 29. 5780

PRIDNA in POSTENA

dekla

za domača dela se sprejme v Ljubljani, Stari trg št. 32, v trgovini. 5834

Ledenica

zidana ali ameriška, da led v resnici drži. Vani napravi načrte ter isto izvršuje — specialna tvrdka

Franc Pust

tes. mojster, Ljubljana, kakor tudi ostrežja do 40 m v svetlobi brez podpor. — Zahtevajte načrte! 4869

Kupim suhe gobe

po najvišji ceni in vsako množino. — Ponudbe z navedbo cene in vzorcem na IVAN SEVER — VELENJE. 5643

Gostilničarji, pozor!

Prima ogrske in dom. SALAME, polnomasten trapistovski SIR kakor tudi POLE-MENDOLEC prve vrste nudi delikatese na trgovini in ZAJUTRKOVALNICA, LJUBLJANA, 4153 Lingerjeva ulica.

Tvornica šesira

»GLOBUS«

Valjevo

išče enega PREDDELAVCA in eno PREDDELAVKO za trda dela. Plača dobra in stalno mesto. — Natančnejše podatke daje FRAN DERENDA, Ljubljana, Emonska cesta 8.

Kdor pride v Maribor,

naj ne zamudi obiskati moje trgovino z najboljšo emajlirano - pločevinasto POSODO, kakor tudi porcelanasto in stekleno robo. — Cene zelo ugodne — prepišajte se!

A. VICEL — Maribor,

Glavni trg št. 5.

PERJE

kemično čiščeno, za pernice in blazine, kg Din 60.—, Belo gosje perje, skubljeno, kg Din 200.—, prama beli puh, kg Din 400.—, razpošilja po povzetju

Josip Brozović

ZAGREB, Boškovičeva ulica št. 18. Lastna tvornica perja

POZOR! POZOR!

Šoloobvezniki! Dobijo se predpisane telovadne triko-hlače, kratke in dolge (temno modre) ter telovadni CEVLJI.

P. Capuder

Dalmatinova ulica.

PRI GRADNJI CESTE

se sprejme več izkušenih

delavcev

za sledeča dela:

Plakovanje ceste s kamnom, delo se bo oddalo po m² za akordno ceno, za zemeljska dela v izkopih in nasipih in za delo pri polaganju železnicega tira. Posamezni delavci naj pošljejo svoje ponudbe na STAVBNO DRUŽBO, D. D., Ljubljana, Levstikova ul. 19, ali se naj pa zgledajo istotam.

1 ali 2 GOSPODIČNI

sprejemem na udobno stanovanje z dobro hrano. — Naslov v upravi pod št. 5815.

Elektrotehnično podjetje

ALOJZ ARHAR in drug Sp. šiška, Sv. Jerneja c. 47

prevzema vsa elektrotehnična dela, gradnje manjših elektrotehničnih daljnovodov in instalacij po najnižjih cenah. Točna postrežba! 5695

Spalnica

dobro ohranjena, in razno drugo pohištvo napredaj. — Naslov pri upravi pod 5732.

Krompir, orehe,

suhe gobe, belo proso in druge deželne pridelke, KUPUJEM vsako množino in plačujem najvišje. — ANTON TRAVIAN, trgovec, Bršljin, p. Novo mesto. 5629

NAJBOLJŠA

NAJCENEJŠA

NAJUSPEŠNEJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«.

Charles Pettit:

Zgodba o grbavcu in mandarinu

(Dalje.)

Cheng-Ki-Ping je bil ves čas iz ravnotežja in si je začel pahljati, da bi zopet prišel k sebi.

Neusmiljeni Ou-Sin-Tien pa je nadaljeval:

»V tem trenutku vam lahko z gotovostjo zatrjujem, da se je vse mesto obrnilo po grbavcu. In vse se čudi, da se je le končno našel mož kakor ste vi, ki je imel dovolj poguma, povedati resnico.«

In z zvito nedolžnim pogledom je opazoval svojega tovariša.

Toda Cheng-Ki-Ping si je premislil. Ni bil eden izmed tistih, katere spravi že taka malenkost iz tira. S hlinjeno dobrodušnostjo je izjavil:

»E, pa dobro! Vsi ti meščani imajo popolnoma prav. Vse je res: imel sem in imam tudi še sedaj pogum reči, da je popoln osel, ki razume, kar je popolnoma nerazumljivo in ki se zabava ob akademskih neslanostih.«

Iznenaden ob toliki predrznosti je Ou-Sin-Tien pripomnil ostro:

»In vaša ocena?«

»Je bila le nastava, katero sem vam ponudil s precejšnjo zlobo, saj priznam.«

»A, seveda,« je rekel Ou-Sin-Tien, ki ga je ta cinizem spravil čisto iz sebe, »pa ste vendar radi poslušali mojo pohvalo.«

»Vedel sem, da se le šalite, zato sem se vam pa tudi jaz zahvaljeval v norčavem tonu kot še gotovo pomnite.«

Nato je vljudno pristavil:

»Sicer sem pa že davno vedel, da ste fin nasprotnik v literarnih igrah.«

In potem je čestital svojemu dragemu in dobremu nasprotniku na njegovi duhovitosti.

»Prav trden je,« je pomislil On-Sin-Tien in pametno prikrivajoč svojo sveto jezo, se je kazal kakor da mu laskajo pokloni Cheng-Ki-Pinga. Da bi si pa prikrajšal ta neprijetni pogovor, je prijel z roko čašico čaja in jo nesel k ustom v znamenje, da se poslavlja.

Peto poglavje.

On-Sin-Tien ni lagal. Med književniki je izbruhnila nekaka vstaja proti tiraniji mrtvih; in moderni so se sklenili otrestiti jarma klasikov.

Kot spreten diplomat se je Cheng-Ki-Ping takoj vživel v položaj. Ker je že ljudski glas hotel, da je on povzročitelj tega upora, si je pač skušal iz tega pridobiti kolikor mogoče koristi.

Kmalu je postal slaven po vsem nebeškem cesarstvu. In vse se je čudilo njegovemu visokemu duhu, ki je imel toliko močnatosti in sile, da je milijonom ljudi zopet stavlil svoje odkrito in predrzno mnenje.

Vsak dan je prejel na stotine čestitk iz najoddaljenejših krajev Kitajske. Stari znani pisatelji, ki so svoj neuspeh pripisovali prevelikemu čedenju klasikov, so mu pošiljali bobneče ode, katerih seveda ni bral. Neki sedemdesetletnik je izjavil, da ne bo prav nič obžaloval, ker se je doslej vedno družil z mladimi; neki devetdesetletnik pa je izrazil upanje, da se mu morda sedaj posreči priti v akademijo, kar je bilo sen vseh njegovih dni.

Kar pa zadene resnično mlade književnike, so bili seveda vsi iz sebe. Cheng-Ki-Ping je postal junak dneva in velik mož. Tako vznikne prava slava. Na skupni galeji včasih zadostuje le, da eden sune z veslom v stran.

Vendar pa se slavn književnik ni čutil popolnoma zadoščenega. Z resnično žalostjo je sežgal prelepo kritiko hvalečo klasike, katero je nadomestil z zgočo satiro, kjer je povedal marsikatero bridko.

Nato ga je obšel nemir.

Množica je za njim, to je res, toda kaj porečejo drugi pisarnji? ... Stari ... Trdovratneži, ki se drže svojih idej krčevito kakor življenja?

Tako zmagoslavje ima navadno žalosten konec; književni knezi ne napadajo pred ljudsko sodrgo.

Čisto jasno je, da ni nič bolj dolgočasnega kakor antična igra z dvainšestdesetimi prizori in z dvestodesetimi osebami; toda priznati to, kaj ne pomeni isto, kakor zavreči svojo preteklost. Hoditi v gledališče v svojo zabavo in ne v svojo dolžnost, se zabavati mesto spoštovati, razumeti spletko brez težave, jokati in smejeti se kakor je treba, o krivoverstvo.

Cheng-Ki-Pinga je pekla vest; zavedel se je, da si je nadel vlogo demagoga. Strogi pogled drugih starcev njegovih tovarišev je bil zanj molčeč ožitek; čutil je, da je izdajalec in brezbožnik.

Poleg vsega tega je prejel pisemce, ki je še povečalo njegovo tesnobo.

Veliki maršal, ki je v svojem prostem času prelivl stare tekste v nove verze, ki so potem služili kot resna podlaga pri vsakem pravem izpitu, je obveščal njegovo bla-

gorodje z zelo nevljudnimi besedami, da je vsak čas pripravljen odrezati mu glavo in ga s tem prepričati o neoporečni veličini klasikov.

»Tudi dokaz, da je treba res pravega poguma onemu, kdor bi se drznil napadati stare pisatelje,« je žalostno pomislil Cheng-Ki-Ping; toda kakor tudi je bilo to res, ga vendar ni zadovoljilo.

»Brutalen človek je ta vojak,« je mrmral predse, »toda nič manj resnično pa tudi ni dejstvo, da bi bilo samo zelo žalstvo, če me ta vojak prebode s svojo sabljo, tudi če bi surovi fanatik ne imel prav!«

K sreči pa je pri poizvedovanju izvedel, da je veliki maršal že v tistih letih starosti, katere navadno zovejo leto matorosti. Dojilja mu je držala palčica, da je mogel jesti riž.

Ta podrobnost in še druge so sicer uravnovesile Cheng-Ki-Ping, niso ga pa pomirile.

V resnici je preklinjal norčavost usode, ki ga je posadila na čelo revolucije-narnega gibanja proti njegovi volji; in želel je smrti onemu grbavcu, ki je povzročil vse te zmešnjave.

Da bi se vsaj maščeval nad njim, je prosil Velikega sodnika, ki se je čutil spričo velikega prijateljstva vezanega, da mu nakloni to zadoščenje. Veliki sodnik je takoj razposlal na vse strani iskat krivca; toda nesrečnika niso in niso mogli najti. In policaji so se morali zadovoljiti s tem, da so dokazujoč svojo vno privlekli kakke pol tucata drugih grbavcev, pri katerih se je pa seveda ugotovilo, da niso pravi.

Vdani v božjo voljo javljamo tužnim srcem vsem sorodnikom, znancem in prijateljem žalostno vest, da je naša dobra mati, stara mati, teta in svakinja, gospa

Franciška Novak roj. škrinjar

posestnica in babica

danes ob 11 dopoldne, previdena s tolažili sv. vere, v 53. letu bogu vdano zaspala v Gospodu.

Pogreb drage rajke se vrši v sredo, dne 24. septembra ob 4 popoldne. Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 25. septembra ob 6 zjutraj v cerkvi sv. Roka.

Brežice ob Savi, dne 22. septembra 1924.

ZALUJOČA RODBINA NOVAČ.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš predobri soprog, oče, brat, svak, tast itd., gospod

Anton Turnšek

posestnik in trgovec v Rečici v Savinjski dolini

v ponedeljek, dne 22. septembra t. l. po dolgi bolezni, previden s tolažili svete vere, izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb se vrši v sredo 24. septembra iz žalne hiše, Rečica v Savinjski dolini, na domače pokopališče.

Vsi, ki ste rajkega poznali in ljubili njegovo blago srce, molite zanj!

ANICA, soproga. — MIKA, poročena prof. Grudnova, hči. — TONCEK, VLADIMIR, FRANCELJ, sinovi. — MAKŠ, ing. VIKTOR, prokurist FRANCELJ, bratje. — MICI, MALKI, LIZIKA, sestre. — Prof. IVAN GRUDEN, zet. — Dr. JOŽE GORIČAR, MATIJA GORIČAR, Dr. ANTE GORIČAR, svaki. — Vsi ostali sorodniki.

Trboveljski premog
drva
koks
angleški premog
slezjske briketi

dobavlja ILIRIJA tu
Kralja Petra trg 8. Tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

Preoblikovalnica

damskih in moških klobukov

— SE PRIPOROČA. —

BARBORIČ - ZAVRŠAN,

Ljubljana, Mestni trg št. 7.

P. n.

šivilje gospodinjic

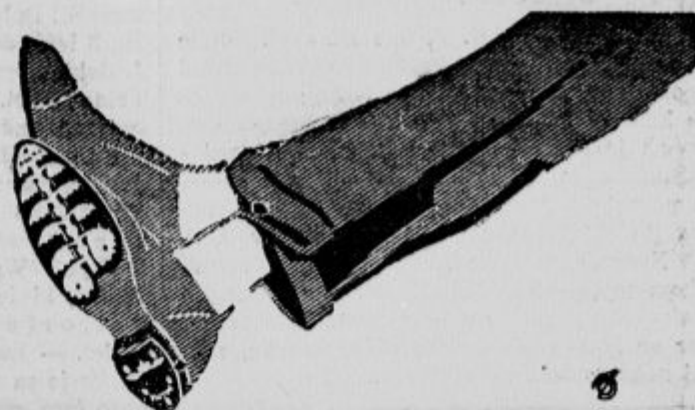
opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji in kolesa

„GRITZNER“
V VSEH OPREMAH

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarstvi stroji „Adler“ kakor: cilindri, levoradni in krojaški.

Pouk v VEZENJU ter krpanja perla in nogavic (štolanje) brezplačno edino le pri:

Jos. Petelin, Ljubljana blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Popravila sprejemamo.

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tihi hod, štedijo Vaše noge in Vašo obutev ter so trpežnejši nego usnje.

Spalna oprava

češnjava, politirana, lepa, je poceni napravljen v DRAV-LJAH — zraven cerkve. — JOS. ŽAGAR, mizarstvo.

Dvonadstropna HIŠA

na periferiji mesta s trgovskimi lokali, stanovanjem, velikim dvoriščem, vrtom, hlevom in skladiščem se za redno nizko ceno in pod izjemno ugodnimi pogoji prodaja. V hiši je elektr. razsvetljava in telefon. Ponudbe na jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani. 5744

Pletilni STROJ štev. 10/80 se prodaja. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 5832.

Kovine BAKER, MED, PAKFONG, ROTGUSS, mehki SVINEC, ODPADKE kupujemo po najvišjih cenah. Po robo pošljemo. — »BUTONIA«, Zagreb, Horvaćanska cesta 29, telefon 2261. 5208

Trapist - sir

v vsaki množini razpošilja po povzetju kilogram po 20 Din

Mljekarska udruga — VIROVITICA.

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

I. Z. Z. O. Z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg 6, telef. 9.

Vloge na hranilo, knjiž. in tek. račun obrestuje najugodnejše

ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Izvenljubljskim vlagateljem so na razpolago poštne položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Potrjeni globoke žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da so naš nadvse ljubljani oče, stari oče, stric in svak, gospod

Martin Jančar

dne 23. septembra ob 3. uri zjutraj, po dolgi in mučni bolezni, previdni s sv. zakramenti, v 80. letu mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb našega ljubljanskega očeta se vrši v sredo, dne 24. septembra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Novi Vodmat št. 44, na pokopališče pri Sv. Križu. Novi Vodmat, dne 23. septembra 1924.

ZALUJOČI SIN.

PRODAJA LESA.

Državno upraviteljstvo veleposestva MOKRICE prodaja potom pismene dražbe dne 1. OKTOBRA t. l. sledeče količine LESA NA PANJU, in to:

- a) v gozdnem okolišču Peteršuc 300 plm³ smrekovega lesa;
- b) v gozdnem okolišču Mačji dol 200 plm³ borovega lesa;
- c) v gozdnem okolišču Hunce 120 plm³ smrekovega lesa;
- d) v gozdnem okolišču Vukovinski hrib 80 plm³ mecesnovega lesa;
- e) v gozdnem okolišču za Kovačnico 100 plm³ smrekovega lesa. — Skupaj 800 plm³ lesa.

Pismene, kolekovane ponudbe je vposlani na državno upravo veleposestva Mokrice, p. Jesenice ob Savi, Dolenjsko, do dne 1. oktobra, 12. ure popoldne. Tozadavni dražbeni pogoji so na vpogled vsak dan ob uradnih urah.

Državno upraviteljstvo.

Sladek mošt

z 18% sladkorja, garantirano pristno blago z

otoka VIS

liter 7 Din se dobi pri Osrednji vinarski zadruzi za Jugoslavijo v Ljubljani, Celovška cesta 77 (Sp. Šiška).

Samo na debelo! Dobe se tudi stara vina.

Modni salon M. Sedej Strnad

Prešernova ul. palača Mestne hranilnice

priporoča zadnje novosti dunajskih in pariških klobukov

Žalni klobuki vedno v zalogi

Najnižje cene!

Solidno blago!

Godbeniki, pozor!

Priporočam svojo veliko zalogo šolskih in solo violin, gitar, citer, vijol, čel, lokov, etui, velike in male bobne, pristne turške in kitajske činele, vsa godala za tamburaška društva. — Raznovrstna lesena in pločevinasta godala v najčistejši izdelavi in glasu, po najnižjih cenah. Posemne dele in strune za vsa godala. Lastna izvršitev pločevinastih godal. — Popravila se izvrše točno in strokovno.

Vaclav Schramm, Celje.

LIVARNA
ZVONOGLAS
MARIBOR

Dobavlja najboljša bronzasta zvonove, po kakovosti nadkriljujejo one iz predvojnega časa, čisti harmonični glasovi, 4 tedenski dobavni rok, velično jamstvo. — Odlikovana trdnost z zlato kolajno. Cene najnižje v Jugoslaviji

Ropirne knjige računov, komisijske knjižice, šolske mape, notese itd.

dobavlja najceneje

Knjigoveznica R. T. D.

Ljubljana, Ropitarjeva ulica 6/11

Velika izbira najnovejših modelov in klobukov iz klobučine (Filz)

v modnem salonu

Ida Škof-Wanek naslednici

Ljubljana, Pod Trančo št. 2.

Predelavanje in preoblikovanje damskih klobukov Točna postrežba! Priznana solidne cene!

Motorno kolo

lahko, skoraj novo, dve prestavi, dobra oprema, se ceno prodaja. — Naslov pove anončni in reklamni zavod APOLLO, Ljubljana, Stari trg št. 19.

ŠIVILJA

gre šivat na dom k boljšim ljudem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 5761.

KUHARICA,

Gorenjka, srednje starosti, krepkega zdravja, zmožna voditi tudi gospodinjstvo, želi nastopiti službo kje na deželi. Iv. Zevnik, Smlednik.

PRODAJALKA

pridna in poštena, s četrletno prakso, želi premeniti mesto v kaki mešani trgovini. — Ponudbe na upravo pod 5830.

Hotelska SOBARICA

izurjena, z dobrimi spricvali, se takoj sprejme. Osebnostne ponudbe na upravo hotela UNION v Ljubljani. 5842

SPREJME se takoj več

izurjenih pletilk pri E. Gostinčar, Šmarca pri Kamniku. — Železniška postaja HOLMEC.

Trgovci MANUFAKTURNEGA blaga

obračate pozornost

na veletrgovino manufakturnega blaga

VILIM PICK

podružnica MARIBOR, Aleksandrova 26,

središnica Zagreb, Duga ul. 6. - Telef. 334.

kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah in vrlo solidni postrežbi.

NA DEBELO!

NA DEBELO!

Zahvala

Za mnogobrojne dokaze prijateljstva v zadnjih težkih dneh bolezni in odkritega sočutja povodom smrti našega dragega soproga, brata, strica in svaka, gospoda

Franja Papsta

kakor tudi za darovano cvetje in zadnje spremstvo vsem, posebno godbi in pevcem UJNZ, iskrena zahvala.

Ljubljana, dne 22. septembra 1924.

ZALUJOČA SOPROGA IN OSTALI.

Povečavanje slik

Po vsaki poslani fotografiji v najmodernejši in umetniški izpeljavi.

Izvršitev slik v tušu, sepiji, koloritu, akvarelu in olju.

V vsaki zaželeni veličini.

Izvršitev dopisnih kart v bakrotisku in bromsilbru (originalne fotografije).

Zahtevajte cenike in obračajte se na jedini zavod v državi.

Umjetničko nakladni zavod

Jos. Čaklovič, Zagreb

Meduličeva ulica 12.